

EPISTOLARIO GERUNDENSE DE JUAN II DE ARAGÓN

POR

LUIS BATLLE Y PRATS

Continuando la serie de diplomáticos y epistolarios que hemos dado a conocer en esta revista presentamos ahora el correspondiente al rey Juan II de Aragón. Comprende la correspondencia cursada entre el monarca y la ciudad de Gerona desde la muerte de Alfonso el Magnánimo hasta la del propio soberano. Abarca por tanto el período 1458-1479 y es la que ofrece el Archivo Municipal, ya transcrita de los registros de acuerdos que las copiaba, ya conservada, en menor cantidad, original.

Período difícil y sujeto a revisión en estos últimos años, baste citar los estudios de Angeles Masiá, Nuria Coll, Jaime Vicens, Santiago Sobrequés y Fernando Soldevila a los que hay que unir los décimonónicos de Pella, Monsalvatje, P. Fita y sobre todo de Julián de Chía, sería osado por parte nuestra intentar una nueva exposición y problemática en temas de tanta enjundia como los que se refieren al Príncipe de Viana o la sublevación de Cataluña. Por otra parte para este estudio de conjunto sería preciso reunir los diplomáticos que hemos dado a conocer individualmente de los componentes a la familia real y todavía nos quedaría siempre una visión local, mal definida por las lagunas documentales de nuestro archivo. Es lo que intentó Julián de Chía y que no pudo llevar a término sin espigar en los archivos de Barcelona.

Con este trabajo queda completa toda la panorámica del reinado de Juan II, desde su etapa de lugarteniente del Magnánimo hasta su fallecimiento, con más la documentación relativa al infortunado príncipe don Carlos, a la reina doña Juana y a sus hijos los príncipes don Fernando y doña Juana de Aragón, de forma que nuestra «raccolta» ahorre al estudioso que quiera volver sobre Juan II y Gerona, el trabajo de acudir al Archivo Municipal. Si esta labor hubiera podido ser realizada en otras localida-

des como hemos podido llevarla a cabo en Gerona, es indudable que la historia de un reinado de tanta duración e interés podría ser elaborada de forma prácticamente exhaustiva.

La correspondencia que presentamos se refiere en su mayor parte a la guerra, primero la propia, la de 1462-72, con escenario en el principado y singularmente en nuestras comarcas, luego tras la reducción de Barcelona, la de Francia en los condados de Rosellón y Cerdaña, empresa que felizmente terminó el Rey Católico.

Gerona juega la geopolítica de su situación entre dos polos bélicos esenciales, Barcelona y Perpiñán, y padece amargamente todas sus consecuencias casi siempre en la línea de su fidelidad a la causa real, gana el renombre de inmortal y toda una antología de frases laudatorias y promesas de recompensa, que desgraciadamente en nada o en muy poco se tradujeron a la hora de la verdad.

La corta correspondencia que no tiene que ver con la guerra se refiere a asuntos del gobierno de la ciudad o en relación con la gobernación general.

Cerramos el conjunto con la reseña de los funerales que le dedicó la ciudad, interesantísima relación en la que se unen felizmente el afecto que la ciudad profesara al difunto y el protocolo que debía regir el acontecimiento.

De nuestros documentos algunos han sido citados en notas y otros han sido transcritos en parte por los autores antes citados, pero bastantes son inéditos. Hemos preferido transcribirlos todos enteramente como una contribución más completa al mejor conocimiento de un reinado tan discutido, proyectando un nuevo conjunto local dentro del general que comprende este periodo.¹

¹ Omítimos en la transcripción el encabezamiento: Lo Rey, y la firma: El Rey Juan, Rex Johannes, etc., conservando, en cambio, el nombre del secretario cuando consta. Igualmente hemos prescindido del destinatario cuando éste es la ciudad, los jurados, los prohombres, el consejo o los oficiales reales.

1

D. Juan participa a los jurados que ha señalado el día 20 de noviembre para recibir en Barcelona el juramento de fidelidad, que como nuevo rey le corresponde, y ordena a la Ciudad designe a los síndicos con poder suficiente para que puedan prestarlo.

1458, octubre 24 — Zaragoza

Iohannes Dei gratia Rex Aragonum, Navarre, Sicilie, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corcisse, Comes Barchinone, Dux Athenarum et Neopatrie ac eciam Comes Rossilionis et Ceritanie fidelibus nostris Juratis et probis hominibus civitatis Gerunde. Salutem et gratiam. Cum nos in inicio nostri novi domini et successionis in Regnis et terris nostris disposuerimus recipere fidelitatem a vobis ad quam faciendam prefigimus diem vicesimam novembris proxime venturi in nostra civitate Barchinone in qua dante Domino die constituta aderimus. Idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis sindicos sufficientes cum plena potestate qui in dicta civitate sint coram nobis dicta die facturi nobis fidelitatem nomine universitatis jamdicte et singularium eius, Nos enim parati sumus facere ea que facere debeamus et super hoc aliis de Cathalonia nostras consimiles literas destinavimus.

Datum Cesaraugustae die XXIII mensis octobris anno a nativitate Domini millesimo CCCC L VIII.

Archivo Municipal de Gerona, Manual de acuerdos de 1458, fol. 167.

2

Credencial a favor del mayordomo y consejero mossen Joan de Villalpando para que los jurados le atiendan, habida cuenta de su caracter de servidor del Rey y el singular afecto que el monarca le profesa.

1459, junio 27 — Quart (Valencia)

Prohomens be amats nostres. De la part della va lo amat conseller e maior dom nostre mossen Johan de Villalpando portador de la present per certs fets seus dels quals per ell serets informats. E perque es criat e molt servidor e cosa nostra aqui per sos merits e virtuts nos havem affeccio singular, vos pregam e encarregam tan affectuosament com podem que en tot lo que sobre los dits fets seus e altres a ell en qualsevol manera tocants, a vosaltres recorrera, per nostre servey e contemplacio lo haiats especialissimament per recomanat faent en

aquelles lo que de vosaltres esperam, de guisa que conega que per esguart nostre e esser tan criat e cosa nostra reporta de vosaltres tota favor e bon tractament. Certificantvos que sera cosa quens reputarem a servey singular.

Del loch de Quart prop la ciutat de Valencia a xxvii dies de juny del any mil cccc l viiii.

P. de Sames, Secretarius

A. M. G., Cartas reales, Juan II.

3

El Rey reconviene enérgicamente a los oficiales reales por haber permitido reuniones de menestrales y otros, que estuvieron en la conmoción del Sagramental de la que se siguió el incendio de la casa Sampso, con pretexto de tratar del gobierno de la ciudad y otros asuntos. Y que de ser así las revoquen inmediatamente y tengan por nulas por estar reservadas a su autoridad.

1459, diciembre 29 — Barcelona

Als amats e feels nostres los Veguer, Batle, Sotsveguer, Jutge ordinari e Sotsbatle de la ciutat de Gerona.

Amats nostres. Per part dels jurats de aqueixa ciutat de Gerona nos es estada feta querela que alguns menestrals e altres de la dita ciutat, e de aquells qui foren en la conncio del Sagramental, per la qual se segui lo incendi e altres dans en la casa den Sampso, obtenguda licencia de vosaltres o de alguns de vosaltres se serien ajustats ensemps e de pertidament per diverses lochs de la dita ciutat sots color de tractar de algun orde e forma de regiment de la dita ciutat e altres fets, la qual cosa si es vera nos es molt greu per quant no fretura de perills de inconvenients e escandols, é ans de donar tals licencies si donades les havets daguerets haver pensat si era cosa deguda e pertinent a vosaltres atorgar tan perilloses licencies sens sciencia e consulta nostra e com a tals ajusts nos deia donar loch sino ab gran delliberacio e per causa molt urgent e necessaria la qual no pertany coneixar sino a Nos redarguintvos molt de les dites coses si veras son. Vos encarregam e manam quant pus estretament podem sens incorriment de nostra ira e indignacio e pena de cinch milia florins dor dels bens de cascu de vosaltres contrafahent havedors e a nostres cofres aplicadors que qualsevol licencias per vosaltres o alguns de vos donades per la dita raho si donades ne haurets revoquets axi com nos les revocam e havem per revocades ab la present, e daquiavant no attentets donar ne en alguna manera e a mayor cautela vos tolem e abdicam tot poder de fer o attentar lo contrari ab decret de nullitat. E perque aparega en esdevenidor en vostra cort lo que ab la

present manam volem la façats registrar en algun libre per lo notari é escriva de aquella.

Dada en Barchinona a xxviii dies de deembre del any Mil cccc l x.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1460, fol. 50; Cartas reales, Juan II.

4

Del Rey a Nicolau Roca, escribano del Consejo Municipal, para que, a ruegos del Procurador Fiscal de la Corte, resuelva el monarca respecto la elección de jurados recaída en micer Gabriel de la Via y mestre Martí Pere que dicho Procurador impugna, y que en tanto no sea decidido el asunto, no perciban el salario correspondiente al cargo.

1460, febrero 4 — Barcelona

Al feel nostre en Nicolau Roca escriva del Consell de la ciutat de Gerona.

En Nicolau Roca. Com lo procurador fiscal de nostra cort pretenga que per la eleccio feta de micer Gabriel de la Via e mestre Marti Pere en jurats de aqueixa ciutat lo dia de cap dany prop passat, la dita eleccio esser devoluta a la cort nostra e lo privilegi esser espirat, diem vos per ço e manam quant pus estretament podem que, tots los actes que sobre aço fets estan, dejats a nos portar decontinent o trametre per persona fiada. E per res no haia falla per quant havets cara la gracia nostra. Volem empero que fins a tant aço sia per nos conegut no sia pagat salari algun als damont dits micer Gabriel e mestre Marti Pere per causa de la dita pretesa juradaria.

Dada en Barcelona a quatre dies del mes de febrer del any M cccc l x.

Pages, Vice.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1460, fol. 49 v.

5

Que se nombren syndicos para las Cortes de Barcelona convocadas para el dia 5 de abril.

1460, marzo 10 — Daroca

Johannes Dei gratia Rex Aragonum, Navarre, Sicilie, etc., fidelibus nostris Juratis et probis hominibus civitatis Gerunde. Salutem et gratiam. Quia nos pro conservacione et tuicione honoris ac regalis diadematis ac bono statu reipublice Cathalonie principatus Curias generales incolis dicti Cathalonie principatus celebrare intendimus ad quarum celebracionem civitatem Barchinonem et diem quintam mensis aprilis proxime futuri cum continuacione dierum sequencium

huius serie assignamus et ea propter vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis syndicos et procuratores plena potestate suffultos qui celebratione dictarum Curiarum intesint die et loco predictis. Nos enim ibidem dicta die personaliter pro dictis Curiis celebrandis erimus dante Deo.

Datum Daroce die decima mensis marcii anno a Nativitate Domini millesimo CCCC L X.

A. M. G., Manual de Acuerdos de 1460, fol. 68.

6

A ruego de los syndicos, que se quejan al Rey sobre ciertas disposiciones tomadas por los propietarios de los molinos con autorización de los oficiales reales y sin intervención ni consentimiento de los jurados, que las consideran perjudiciales, prohíbe el monarca tales convenciones y ordenaciones si no se toman de acuerdo con el Consejo Municipal o con consentimiento real.

1460, junio 7 — Barcelona

En Johan per la gracia de Deu Rey d.Arago, de Navarra, etc., al magnífich e amat Conseller nostre portantveus de Governador en lo principat de Cathalu-nya, vaguer, batle, sotvagner e sofbatle e al jutge ordinari de la ciutat de Gero-na e altres oficials nostres als quals se pertansa e als loctinents d.aquells, salut e dileccio. Segons per part dels faels nostres los missatgers e sindichs a la nos-tra magestat framesos per los jurats e universitat de la ciutat de Girona, a la nostra magestat es estat reverendment exposat los asserts senyors o possehidors dels molins de la dita ciutat proceint certa licencia de ajustarse a ells consenti-da per vos dit vaguer e batle entre ells certa convencio jurada ordinacions e capitols han fets axi sobre la forma de la paga a ells fahedora de la moltura dels blats que als dits molins per molra son aportats com encara en altra manera. Les quals convencio ordinacio e capitols la universitat damont dita preten esser fetes e fets en gran preiudici e dampnatge de la dita universitat e singulars de aquella e en altra manera illicites e illicits e no haver pogut ne poder esser fets sens consentiment de la dita universitat. Sobre les quals coses los sindichs damont dits a alguns altres asserts senyors possehidors dets dits molins ço es en Jacme Scala e Pere Vendrell presents davant nos e per nos o nostre vicican-celler oynts totes les coses damont dites e qualsevulla altres en virtut de aque-lles seguides o fetes al primer estament tornadores e restituidores en la forma daval escrita consentints los dits Jacme Scala e Pere Vendrell, havem provehit e ab les presents provehim e per amor d.aço a vosaltres e cascun de vosaltres

diem e manam expressament e de certa sciencia, que la dita convenció jurada ordinacio e capitols e totes altres coses en virtut de aquelles seguides e fetes havets per raduhides e tornades al primer estament axi com nos havem e haver volem ab la present d.aqui avant negunes coses en virtut de aquells o de aquelles fer o procehir per algun permatats o aquelles o aquells en alguna manera a execucio deduhir ni los dits asserts senyors o possehidors a les coses damont dites fahedores e faedors en alguna manera admetats si doncs de aquelles ab los jurats e consell de la dita universitat se seran concordats o en altra manera per la nostra magestat sera manat. E lo contrari no fassats o fer permatats per quant la gracia nostra vos es cara e la ira e indignacio nostra e pena de mil florins d.or d.Arago desijats esquivar.

Dada en Barchinona a set de juny del any M CCCC L X.

Pages, vic.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1460, fol. 93.

7

Credencial a favor del escribano de ración y notario Pedro Solá para que explique la voluntad del Rey caso de que el Príncipe de Viana se presentase en Gerona.

1460, junio 20 — Barcelona

En Johan per la gracia de Deu Rey d.Arago, de Navarra, etc.

Als amats e feels nostres los consellers, consols, jurats, paers consols e universitats de qualsevol ciutats e viles del principat de Catalunya, al qual o als quals les presents pervindran, salut e dilecció. Sobre cert negoci que proceehi de nostra intencio e delliberada voluntat, nos havem manat e donat special carrech al feel de offic de scriva de racio de casa nostra Pere Sola notari, que vagi a vosaltres, e us diga de nostra part, lo que fer deveu sens neguna consulta, o altra contraria delliberacio. Dehimvos per tant encarregam e manam, axi stretement com podem que façats tot ço e quant per lo dit Pere Sola vos sera dit e denunciat sobre lo dit negoci, donantli plena fe e creença, en tot ço que de nostra part vos dira, e metentho per obra e exeucio, axi com si per nos personalment vos era dit, guardant vos attentament de fer lo contrari per quant havets cara la gracia nostra, com axi vullam en tot cas que.s faci.

Dada en Barchinona a vint dies de juny en l.any de la Nativitat de nostre Senyor M CCCC L X.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1460, fol. 88 v.

8

Que se nombren procuradores para las Cortes convocadas en Lérida para el día 23 de octubre.

1460, septiembre 27 — Fraga

Johannes Dei gratia Rex Aragonum, Navarre, etc., fidelibus nostris juratis et probis hominibus civitatis Gerunde, salutem et gratiam. Quia nos pro conservacione et tuicione honoris regalis nostri diadematis et bono statu rei publice Cathalonie principatus Curias generales incolis dicti Cathalonie principatus celebrare intendimus ad quas celebrandas civitatem Ilerde et diem .XXIII. octobris proxime futuri cum continuacione dierum sequencium huius serie assignamus et ea propter vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis syndicos et procuratores plena potestate suffultos qui celebracioni dictarum Curiarum die et loco predictis intersint. Nos enim ibidem dicta die personaliter pro dictis Curiis celebrandis erimus dante Deo.

Datum in villa Fraga vicesimo septimo die septembris anno a Nativitate Domini M. CCCC. sexagesimo.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1460, fol. 129.

9

Credencial a favor del consejero y mayordomo mosen Guillem Ramón d.Erill.

1461, enero 2 — Zaragoza

Prohomens feels nostres. Sobre alguns afers de presents occorrents, nos trametem de les parts della lo noble magnifich amat conseller e maiordom nostre mossen Guillem Ramon d.Erill informat a ple ab instruccions nostres de la intencio nostra. Pregam vos pertant e encarregam axi stretament com podem que al dit mossen Guillem Ramon doneu plena fe e creença, e en ço que per ell vos sera referit de part nostre vos haiau ab aquella moderacio e prudencia que la exigencia del cas occorrent requer e de vosaltres fermament confiam.

Dada en Çaragoça a dos dies janer del any mil CCCC sexanta hu.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1461, fol. 79 v.

10

El Rey participa a los jurados la detención del Príncipe de Viana y encarece que los síndicos de la Ciudad acudan a Lérida el día 3 de febrero.

1461, enero 19 — Zaragoza

Prohomens amats e feels nostres. Per causes molt urgents e per evitar altres maiors perills scandols e inconvenients que staven aparellats redundant en gran deserverey nostra e dan de la cosa publica de tots nostres regnes e terres e no vehent que altrament se pogues bonament donar remey condecant, per nos stant en la ciutat de Leyda fou manada tenir en nostre palau la persona del Illustre princep don Carles nostre fill lo qual havem portat ab nos en nostra cort. Es veritat que segons havem compres per alguns se diria que la detencio del dit princep e altres anantaments serien stats fets contra forma de les constitucions de Cathalunya privilegis e libertats de aquells ço que a Deu no placia. Car la experiencia evidentment ha demostrat que tenint carrec de la loctinencia general del Serenisimo Senyor Rey nostre frare de immortal memoria en aquests seus regnes e principat de Cathalunya tots temps suplicant la maiestat sua e tan com fou en nos foren mantigudes les libertats dels dits regnes e principat. E apres que per gracia de nostre senyor Deus havem succehit en los dits regnes e principat ab molta liberalitat e promptissima voluntat havem confermats los furs constitucions privilegis e libertats de cascun dels dits regnes e principat, mantenguts e observats aquells e aquelles e fetes e otorgades moltes altres gracies, e axi es voluntat nostra de fer e proseguir ho d.aci avant. En cas empero que pretenes esser stada feta alguna cosa en contrari, ço que no es al iuhi nostra, sobra la detencio del dit princep, e altres actes apres subseguits qui sien contra les constitucions privilegis e libertats del dit principat, ab bon consell e digesta deliberacio nos ho manarem tornar a dagut stament, e axi ho havem ofert tots temps a les .xv. persones a nos trameses, als missatges de Barchelona e a totes altres persones que.ns han de aço suplicat, e a Deu no placia que ab Leys de Spanya o altres les haguessem a iudicar ne areglar la Justicia en aqueix principat nostra, sino ab les Constitucions de Cathalunya, Usatges de Barchelona, privilegis e libertats del dit principat, e aço ab tota veritat havem respost ab molta moderacio e mansuetut e no ab gest feroz ne iros ne ab cominacions que per nos sien stades fetes al dit principat per fer aquesta instancia, havem vos volgut significar les coses damont dites perque siau avisats de la bona intencio nostra. Pregam vos per ço e encarragam tant com podem que per terç dia del mes de febrer primer vinent tramatau en nom e per part de aqueixa Ciutat a la

dita ciutat de Leyda on nos serem Deus volent personalment per entendre en los dits afers e donar tant com en nos sia deguda conclusio en aquells.

Dada en Çaragoça a XVIII de janer del any mil CCC L XI.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1461. fol. 88; Cartas reales, Juan II.

11

El Rey explica a los Jurados que el nombramiento que ha extendido de Veguer de Gerona y Besalú a favor de Pere de Santdionis no ha sido admitido por el Lugarteniente contrariando la capitulación de Vilafranca, del modo que éste recibió a su embajador Antonio Nogueres y que los jurados guarden la meritada concordia ya que no tolerará acto que atente a su preeminencia.

1461, septiembre 10 — Calatayud

Feels nostres. No pot esser per algun ignorat Nos per sols benefici tranquil·litat e repos de la cosa publica del nostre principat de Cathalunya ab molta voluntat, haver donat loch a la concordia feta e fermada entre Nos e lo illustre princep don Carles fill primogenit e loctinent nostre general en lo dit principat e lo mateix principat, e aquella en totes les coses occorrents segons per experiencia se mostra haver observada e no menys voler observar d.aquí avant inconcussament per lo immense amor e voler que tenim al dit principat e al be e tranquille stat de aquell, es nos donada causa de gran admiracio per les coses que fan en preiudici de la dita concordia; car en les altres coses com nos axi com podem per nostre prehemencia et altres haiam provehit lo amat e feel nostre en Pere de Sentdionis donzell del offic de Regent la vegueria de Gerona e de Besalu e aquell haia dada seguretad idonea segons vol la Constitucio de Catalunya de la qual seguretad la dita ciutat de Gerona es contenta, empero aço no obstant per lo dit nostre loctinent ab ses letres e manaments es stat fet que lo dit Pere de Sentdionis jatsia abil idoneu e sufficient no es estat admes al dit ofici, d.on se segueix manifestament contravencio lesio derogacio e preiudici a la dita concordia e capitulacio per la qual al dit loctinent es prohibit provehir e entrametres dels officis de Cathalunya de que es fa lo contrari pus axi ab practiques exquirides se done orde nostras provisions sien ineficaces. Mes avant creem a vostra noticia sera pervingut quant congoxoses peraules e comminacions presents los diputats del dit Principat e consellers de Barchelona son stades dites e fetes a nostre ambaxador e prothonotari n.Antoni Nogueres dientli en efecte lo dit Illustrisimo loctinent que estave *en punt que la lengua ab que lo havia interrogat stant pres e la ma ab que havia volgut scriure li fes tallar*

e que si no per esser trames per nos li faria levar la vida que a ell e altres, ell los te be en la memoria per be castigarlos e que Deus li donaria potestat de levarlos del costat de quisvulla que stiguessen per dar los ne la deguda punició e que aunque los ho perdonaria que Deus no volia los ho perdonas e que de continent li isques de la Ciutat, quant aço sia contra la Capitulacio e concordia pensar e veure ho podeu. Havem vos ho volgut notificar perque us sia certa nostra voluntat e amor, pregant vos e encarregant a la observacio de la dita concordia vullau atendre per lo interes que us hi va e que per neguna via nos done loc a res que a nostre prehehinencia sia derogatori o perjudicial lo que no poriem axi com no devem tolerar. E creem per vosaltres hi sera fet lo degut per correspondre a nostra bona voluntat e amor vers vosaltres, e encare per satisfacer el deute de la innata fidelitat e naturalesa que tenguts nos sots.

Dada en Calatayud a deu dies de setembre del any mil CCC L XI.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1461, fol. 217.

12

Don Juan participa a los jurados el fallecimiento del Principe de Viana, encarece las exequias de rigor y participa el próximo traslado a Barcelona de su hijo el principe D. Fernando.

1461, septiembre 26 — Calatayud

Prohomens feels nostres. Ab molta congoxa e enuig havem sabut com apres de alguns dies en los quals lo Illustrissimo princep don Carles nostre molt car e molt amat fill primogenit, es staç detengut de greu malaltia en la ciutat de Barcelona, a nostre senyor Deu hauria plagut ordenar de la sua vida present, car per be aquest sia deute comu a tota natura humana e no es algu axi de suprema com de mijana e baxa condicio, que en aquell puxe evadir. No es menys que per lo stret afix vincle filial que ab nos havia la persona nostra ab molta rao non haia concebuda molta alteracio e molestia. Es nos empero algun conort com havem sabut que dit princep fill nostre ab singular devocio havia reebuts tots los sacraments de la sancta mare sglesia e feta fi de catolic cristia. Confiam en la clemencia de nostre redemptor IHU Xrist que haura collocat la anima sua en la gloria eterna ab los seus benaventurats sants, tota via empero vos pregam e encarragam com podem que per lo dit illustrissimo princep fill nostre façau la solemnitat e exequies que per los altres fills primogenits de la casa nostra d.Arago son acostumades fer en casos semblants.

Certificantvos que puix axi ha plagut a nostre senyor Deu ordonar de aquesta vida corporal del dit illustrissimo princep fill nostre, la intencio nostre

es de trametre si plaura a nostre Senyor Deu lo pus prest que nos sera possible en lo principat de Catalunya lo illustre infant don Ferrando d.Arago e de Sicilia duch de Montblanch nostre molt car e molt amat fill primogenit per be que sens aço haguessen al cor de trametre loy ab ferm proposit e delliberacio que sia observada la capitulacio per la illustrissima Reyna nostra molt cara e molt amada muller a Vilafranca de Panades en nom nostra otorgada e fermada e apres per nos açi en propria persona confirmada e de nou fermada e jurada. E de aço podeu star e viure ab bon repos com no haiam en la pensa nostra altres sinistres conceptes que a aço poguessen en res obiar ni obstar.

Dada en Calatahiud a xxvi dies del mes de setembre del any mil CCCC L xi.

A. M. G., Manual de Acuerdos de 1461, fol. 240.

13

Benevolencia y perdón para los seguidores del Principe de Viana.

1461, octubre 1 — Calatayud

Prohomens amats e feels nostres. Per donar algun confort als oficials, criats e servidors del Illustrissimo princep don Carles nostre molt car e molt amat fill primogenit de bona memoria, nos havem escrit a aquells sots la forma contenuda en la copia aci inclusa e no solament entenem usar de aquella clemencia humanitat e mansuetud que ls escrivim, mes encara vers totes altres persones de aqueix principat e altres que en los animos seus tinguessen alguna suspicio e per qualque occasio nos tinguessen perseguits de nos per haver aderit al dit Illustrissimo princep fill nostre. E perque creem que de aço haureu plaer vos ho havem volgut significar oferint vos que si alguns ni haura que de aço nos tinguen per contents ab bona voluntat per nos seran donades a aquells totes altres seguretats que per medi vostre de nos volran a corroboracio de la capitulacio per la illustrissima Reyna nostra molt cara e molt amada muller en la vila de Vilafranca atorgada e per nos apres en propria persona confirmada e de nou fermada e jurada en aquesta ciutat presents los Reverend venerable egregi noble magnifichs amats e feels nostres los Ambaxadors per part de aqueix Principat a nos tramesos.

Dada en la Ciutat de Calatahiu lo primer jorn id. octubre del any mil CCCC LX hu.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1461, fol. 240 v.

14

Copia a la que se refiere la carta anterior respecto al perdón para los partidarios y servidores del príncipe D. Carlos.

1461, septiembre 30 — Calatayud

Venerable religiosos, nobles magnífichs, amats e feels nostres. Be conexem que ab molta causa e rao deveu esser constituïts en gran congoxa, angustia e contristacio per la mort corporal del Illmo. Príncep don Carles, nostre molt car e molt amat fill Primogenit, per la devocio e amor que havieu a la persona de aquell e per lo acostament que cascun de vosaltres, segons lur grau, estat e condicio tenia en la casa sua, perque arbitram ser una de les mes principals dolors de aquest mon als bons oficials, criats e servidors haver perdut lo senyor que.ls havia criat e del qual reportaven honors, beneficis, gracies e merces. Empero axi nos principalment que per esser pare e per conseguent lo vincle tan affix que ab nos tenia havem hagut e havem molta afliccio de la humanal separacio sua e despuix tots vosaltres e quants lo amaveu en aquest mon devem fer gracies a Nostre Senyor Deu que li ha feta fer fi de catolich xpia es pot haver d.ell ferma confiança que es collocat ab los sants beneventurats en la gloria eterna. De tant com a vosaltres se sguarda va axi que podeu sens tot recel e sospita viure segurs e reposats axi en aqueixa ciutat tant quant en aquella estar volreu com tornant e stant en vostres cases o en altres qualsevulle parts de nostres regnes e terres, com la intencio nostra e ferm proposit sia de servir e guardar al efecte la Capitulacio atorgada e fermada en la vila de Vilafranca de Penades per la Illma. Reyna molt cara e molt amada muller nostra, e apres per nos en propia persona en aquesta ciutat confirmada e de nou jurada e fermada, de tractarvos ab tota humanitat clemencia e benignitat juxta forma de la dita Capitulacio, haudes per preterides e oblidades totes les coses passades si algunes ni ha que poguessen causar alguna sospita e recel en los animos de vosaltres e de alguns de vos, com no tingam en la pensa nostra altres sinistres conceptes que a aço poguessen obviar en vos ne obstar, abans retent vers nos lo deute que.ns deveu e sou tenguts com a subdits e naturals nostres segons confiam que ho fareu, vos haurem per personalment recomenats e us proseguirem de gracies e merces a cascun segons son estat.

Dada en la ciutat de Calatayu lo darrer dia del mes de setembre del any mil CCCC LX hu.

A. M. G., Manual de Acuerdos de 1461, fol. 241.

15

El Rey nombra a Miguel Fage «doctor en decretis» juez ordinario de Gerona.

1461, noviembre 10 — Calatayud

Nos Johannes Dei gracia Rex Aragonum, Navarre, etc. Etsi officium judicature ordinarie vicarie et baiulie Gerunde cum provisione nostra data CesarAuguste undecima die maii proxime devoluti anni currentis et subnotati inadvertente dilecto nostro Petro Davesa legum doctori comiserimus et comendaverimus per eum ad nostri beneplacitum tenendum, regendum et exercendum, illud fecimus inmemores quod legum doctori civitatis Gerunde concesserimus, hiis ergo moti respectibus ac de fide, sufficientia, industria et legalitate litera dicti Michaelis Fage plurimum confidentes, revocato prius per nos de certa nostra sciencia et expressa dicto beneplacito seu dicta provisione per nos ad nostri beneplacitum ut promittitur concessa dicto Petro Davesa de officio judicature antedicto absque tamen ipsius infamie nota aliquali. Tenori presentis et dicta nostra sciencia et expresse vobis autem Michaeli Fage dictum officium judicatura ordinaria vicarie et baiulie Gerunde comitimus sive comendamus per vos tenendum, regendum et exercendum fideliter legaliter atque bene quamdiu tamen de nostri processerit beneplacito voluntatis, ita quod vos Michael Fage et nemo alter dicto nostro beneplacito perdurante sitis iudex ordinarius provissus, ipsumque officium teneatis, regatis et exerceatis fideliter, legaliter atque bene jus et justiciam dicto submissis officio tribuendo juraque et regalias nostras mantendo et defendendo ac in viribus conservando omniaque alia et singula faciendo que ad dictum judicature officium pertinere quomodolibet dinoscantur et habeatis et incipiatis pretextu dicti officii pro vestris salario et labore anno quolibet salaria, emolumenta et jura inde juste et debite haberi et recepti assueta. Mandantes per hanc eandem universis et singulis officialibus nostris, necnon juratis et probis hominibus dicte civitatis Gerunde et aliis submissis dicto judicature officio presentibus et futuris quod vos dictum Michaellem Fage pro iudice supradicto habeant et teneant dicto beneplacito perdurante, vobisque illi eorum ad quos spectat de salario, juribus et emolumentis supradictis et aliis, ipsi et alii dicto submissi officio respondeant pareantque et obediant vobis in eis omnibus hiis in et de quibus precessoribus vestris in eas pareri, responderi et obediri fuit solitum atque debitum; vos vero dictus Michael Fage antequam utamini dicto judicature officio teneamini assecurare ydonee in posse illius ad quem spectet de tenendo tabulam et alia faciendo ad que teneamini et sitis ascriptus juxta constitutiones Catalonie generales. In cuius rei testimonium presentem fieri jussimus sigillo nostro comuni impendenti munitam.

Datum in civitate nostra Calataiuby die decimo novembris anno a nativitate Domini M CCCC LX primo, regnique nostri Navarris anno tricesimo sexto aliorum vero regnorum nostrorum anno quarto.

A. M. G., Manual de Acuerdos de 1461, fol. 245.

16

Revocación de «Jutges de Taula» a petició de los jurados.

1461, noviembre 10 — Calatayud

Jurats amats e feels nostres. Vostra letra havem rebuda de XII de setembre passat, sobre la revocacio dels jutges de la taula, la qual vista e vistes aximateix les causes contengudes en la supplicacio que davant nos per par de aqueixa ciutat de Gerona en sguart de la dita revocacio ses donada nos havem feta la dita revocacio de jutges per vosaltres supplicada ab surrogacio de altres tres segons veurets per la tenor de la provisio que havem atorgada que sera ab la present.

Dada en la nostra ciutat de Calatayud a deu dies de noembre del any mil CCCC LXI.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1461, fol. 246 v.

17

Elogio de la constancia y animosidad de las gerundenses por el acogimiento dado a la Reina y al Principe «de que reportau per a sempre james immortal nom e fama» y les agradece su fidelidad.

1462, mayo 26 — Zaragoza

Prohomens amats e feels nostres. No es poca la obligacio que com a bons e fidelissimos vassalls en la qual nos haveu constituit por lo virtuos reculliment que haveu fet en aqueixa ciutat de les persones de la Illma. Reyna e del Illte. princep fill primogenit molt cars e molt amats nostres ab gran constancia e animositat de que repportau per a sempre james immortal nom e fama, e nos vos restam per tots temps pertenguts, confiants en nostre Senyor Deus que ns donara loch e disposicio per a donar vos en condigna retribucio e satisfaccio. Pregants e encarregants vos axi stretament com podem que perseverant en vostre ferm e constant proposit vos oposen a la ajuda e socors de la dita Reyna e Princep per qui aquells pochos en nombre de la ciutat de Barchinona qui per lurs

propis passions e interessos han varada aquesta nau de lur malicia e iniquitat no aconsegueixquen son optat abans la dita Reyna e Princep sien preservats de tots sinistres e inconvenients e senyaladament de no venir en mans e poder de aquells, retent vos cert que molt prestament Deu volent partirem de aci ab proposit e intencio de fer aqueixa via sempre usant de clemencia e benignitat vers los obedients axi com vol la raho, persemblant que ls altris qui han donada occasio a tantes maldats e novitats insolites sien punits e castigats segons que de totes aquestes coses pus extesament poreu esser avisats per la dita Illma. Reyna nostra muller, la qual haiu en aquella veneracio e extimacio que la propria persona nostra e no menys al dit Princep fill primogenit vertader e indubitat sucesor nostre.

Dada en Çaragoça a XXVI de maig del any mil CCCC LXII.

A, M. G., Manual de acuerdos de 1462, fol. 113 v.; Cartas reales. Juan II.

18

Nueva expresión de gratitud por la fidelidad de los gerundenses en favor de la Reina y el Príncipe.

1462, mayo 26 — Zaragoza

En Johan per la gracia de Deu Rey d.Arago, de Navarra, etc. Als venerables tots e qualsevol prelats abbats e persones ecclesiastiques, nobles magnífichs amats e feels nostres, qualsevol barons, cavallers gentils homens, officials, universitats e singulars persones en lo bisbat de Gerona e partides de Ampurda, e altres al qual o als quals les presents pervindran e a cascu de aquells, salut e dileccio. Per letres e avisos de la Illma. Reyna nostra molt cara e molt amada muller e per altres diverses vies ab experiencia som stats certificats de la molta devocio que per vosaltres com a fidelissimos subdits e vassalls nostres ab molta virtut es stada demostrada vers la dita Illma. Reyna nostra muller e lo Iltre. Princep don Ferrando nostre molt car e molt amat fill primogenit, per la qual raho ultra lo renom e immortal fama que.n reportau, nos e la dita Reyna e Princep vos restam perpetuament obligats, confiant en nostre senyor Deus que.ns donara loch e disposicio de retenir lo premi e remuneracio que cascun de vosaltres segons son stat e condicio mereix, pregant e encarregant vos tant carissimament e affectuosa com podem que persevereu en vostre constant e virtuos proposit assumint les parts de la ajuda e defensio de la dita Illma. Reyna muller e del Princep fill nostre perque sien preservats de tots sinistres perills e inconvenients e no vinguen en mans e poder de aquells poch en nombre qui son en

la ciutat de Barcelona, los quals per llurs passions malicies e iniquitats han mes aqueix principat en tanta perturbacio cometents tantes e tals insolites novitats e errors en grandissima ofensa de nostre senyor Deus e nota de la fama e honor dels dessus dits per los quals aquestes insolencies son stades procurades, havent vos en e sobre les dites coses ab aquella virtut e animositat que de vosaltres e de cascun de vos confiam, e stant al manament e ordinacio de la dita Illma. Reyna nostre muller, tudriu e curadriu del dit princep nostre fill primogenit e indubitat successor nostre apres nostres beneventurats dies no menys que als nostros.

Dada en Çaragoça a xxvi dies de maig en l.any de la Nativitat de Nostre Senyor mil CCCC LXII.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1462, fol. 114.

19

Más elogios para la fidelidad de los gerundenses a los que previene de la fuerza levantada por la Generalidad contra las personas de la Reina y del Príncipe a los que quieren hacer prisioneros.

1462, mayo 28 — Zaragoza

Prohomens fidelissimos vassalls e amats nostres. Per altra letra nostra dreçada als jurats consell e prohomens de aqueixa ciutat vos havem scrit regraçant vos lo virtuos recolliment que fet havieu a la Illma. Reyna muller e al Il·tre. Princep fill primogenit molt cars e molt amats nostres segons haureu pogut veure per la dita nostra lletra, apres empero som stats certificats tant per letres de la dita Illma. Reyna nostra muller com per altres vies, de vostra virtuosa constancia e animositat perseverant en vostre bo e comendable proposit vers la dita Illma. Reyna nostra muller e princep nostre fill primogenit consellers nostres e seus, e altres qui son en llur servey e companyia imitant los vestigis de vostres predecessors, los quals tots temps foren leals e fidelissimos a la corona real d.Arago, e no.s troba que james vinguessen ni defallissen en res a aquella. E perque som certs ja haurieu sabut les cruels e inhumanes exequcions que son stades fetes en Barchinona a sugestio e instancia de alguns singulars qui per lurs passions e satisfacer a les sues malicies e iniquitats, e no per algun zel de justicia les ha procurades, e encara de aço no contents ab la bossa del General han fet traure la bandera e asoldada gent per anar en aqueixa ciutat, e fer tot son poder de haver a lurs mans e poder la dita Reyna e princep per donar color a les sus errors en gran ofensa de nostra senyor Deus, perturbació de

la justícia per nostra senyor Deus a nos acomanada, usurpacio de nostres jurisdiccio e de nostres regalías e preheminencies reals e total jactura de la cosa pública de aqueix principat que.s un dels maiors e principals membres de nostres regnes terres e senyories. Pregam vos per ço, e encarregam carissimament e ab tota aquella affeccio que sabem e podem que continuant vostre virtuos e commendable proposit vos haiau vers la dita Reyna e princep consellers e altres qui son en lur servey e companyia per tal modo e forma que los emprendors malignes de aquesta dessonesta e carregossa empresa no aconseguen de aquells son obtat reprovat, com la intencio nostra sia haver nos vers los altres qui seduïts e enguenats son cayguts en aquest error ab tota clemencia e benignitat, e ab aquesta intencio entenem prestament partir per anar a les pars d.ella. E si per ventura per alguns maliciosos e apasionats als encontrari vos fos donat entendre no y doneu fe ne credit, car ultra que en aço satisfareu axi com tro aci fet ho haveu a vostra innata fidelitat e obligació que.ns deveu e sou tenguts, com a Rey e senyor natural vostre, ne reportareu inmortal nom e fama e axi nos com la dita Illma. Reyna e princep fill primogenit per a sempre james vos en restarem obligats segons que de totes aquestes coses e altres que.ns occorren poreu esser instruits e certificats de la voluntat nostra per la Illma. Reyna nostra muller, la qual haveu hagut e haveu en aquella veneració obediencia e reputacio que a la propria persona nostra e no menys lo dit princep nostre fill primogenit e apres nostres beneventurats dies nostre indubitat e vertader successor e senyor natural vostre.

Dada en Çaragoça a xxviii dies de maig del any mil cccc lxii.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1462, fol. 117.

20

Agradecimiento por la fidelidad de los gerundenses expresada por el Rey y el notario Simón Gallet.

1463, febrero 15 — Zaragoza

Amats e feels nostres. Per relacio del feel scriva de casa nostra en Simon Gallet notari e en altra manera som stats informats de la devocio e singular affeccio que com a fidelissims vassalls haveu demostrat, e per actes virtuosos o continuau vers lo nostre servey honor e stat, la qual cosa vos agrahim tant que mes no poriem, de que us restam per sempre tenguts e obligats, pregants e encarregants vos axi stretament com podem que persevereu en vostre ferm e constant proposit, entenent tant com en vosaltres sia en la custodia e deffensio de aqueixa nostra ciutat, en la conservacio de la qual va molt a nostre honor e re-

putacio, car si plaura a nostre Senyor Deu, de vostres treballs e afanys haureu de nos, en son cas e loch condigne satisfaccio, ultra lo renom e fama perpetua que.n reportareu segons que de aço e altres coses occorrents pus largament havem informat lo dit Simon Gallet exhibidor de les presents, al qual dareu plena fe e creença axi com a la propria persona nostra.

Dada en Çaragoça a XV de febrer del any M CCCC LX tres.

A. Nogueras Prothonotarius

Al margen en letra del siglo XVII: Nota quia est magni honoris Gerundensibus

A. M. G., Manual de acuerdos de 1462-63, fol. 167.

21

Juan II da a conocer para que sea observado el capitulo de la sentencia arbitral dictada por el Rey Cristianisimo, para solventar las diferencips existentes entre los reyes de Aragón y Castilla y por el que se establece una tregua por espacio de tres meses a contar del día 23 de abril, para que en dicho tiempo no se produzcan hostilidades.

1463, mayo 9 — Zaragoza

En Johan per la gracia de Deu Rey d.Arago, de Navarra, etc. Als noble e magnifichs amats consellers e feels nostres los portant veus de Governador general, veguers, sotsveguers, batles, sotbatles, capitans e gent d.armes de cavall e de peu e altres qualsevol oficials e subdits nostres de qualsevol stament o condicio sia en les ciutats de Tarragona, de Gerona e de Balaguer e vila de Tarrega e de altres qualsevol ciutats, castells, viles, terres e lochs del principat de Catalunya que siau e stigueu sots la nostra obediencia e fidelitat e als loctinents dels dits oficials al qual o als quals les presents pervindran, salut e dileccio. Certificam vos com entre les altres coses contengudes en la sentencia arbitral donada a XXIII del mes de abril prop passat del any present e deius scrit M CCCC LXIII, per lo serenissimo e christianissimo don Luis per la gracia de Deu Rey de França, nostre molt car e molt amat frare e confederat, en e sobre les diferencies debats e controversies suscitades e occorrents entre Nos e lo Rey don Enrich de Castella e de Leo, en virtut del poder per nos e per lo dit Rey de Castella al dit christianissimo Rey de França donat e atribuit, es contengut un capitol lo qual de paraula a paraula es de la forma e tenor seguent.

Item ordenamos e declaramos e determinamos que si el dicho Rey de Castilla tuviera manera con la ciudat de Barcelona e Principado de Catalunya que vengan a la obediencia e fidelitat del Rey de Aragon dentro de tres meses pri-

meros siguientes, o a ella en el dicho tiempo ellos se reduxieron, que el dicho senyor Rey de Aragon perdona al dicho principado e ciudat de Barcelona e singulares personas del, todas las cosas e fechos passados del caso mayor fasta el menor inclusive e les restituye todos sus bienes e rayzes e oficios e beneficios que tienien fasta la delliberacion del principe don Karles, e le sean tomados e embargados e las de todas las seguredades assi de scripturas como otras qualesquiere que seran vistas e acordadas por dos personas diputadas por a ello por el dicho Rey de Castilla nostre ermano, e otros dos deputados por nos, e otros dos por el Rey e por la Reyna de Aragon e una persona de Barcelona de las que seguieron la via del principado, qual el Rey de Castiella quisiere por todos siete juntamiento si se acordaren, e si quedare la concordia por el de Barcelona que lo acuerdan e determinen los otros seys de nos, e del dicho Rey nuestro ermano, e del dicho Rey e Reyna de Aragon. E si todos seys non se acordaren que lo vean e acuerden los quatro destes seys, que en e lo se acuerdaren, tanto que el uno dello allo menos sea del dicho Rey de Castilla nostro ermano, con juramiento que todos ellos fagan dello determinar e acuerdar segunt bien visto los fuere, dentro del qual dicho termino no se haia a fazer nin se faga guerra, ni mal, ni danyo alguno a la dicha ciudat de Barcelona e principado de Catalunya por el dicho Rey de Aragon, nin por nos ni por otra persona alguna nin assi mesmo por los del dicho Principado e ciudat de Barcelona ni por las gentes del dicho Rey de Castilla nostro ermano ni por otra persona alguna a las gentes del dicho Rey d.Aragon ni a las tierras que por el stan en el dicho Principado. E si dentro el dicho termino la dicha ciudat de Barcelona e Principado de Catalunya no se quisieren reduzir a la obediencia del dicho Rey d.Aragon, como dicho es, que dende adelante el dicho Rey de Castilla çedera e dexera el dicho Principado de Catalunya e ciudat de Barcelona al dicho Rey d.Aragon, e assi todas las otras ciudades, villas e senyorios del dicho Principado sin alguna cosa en si retener en qualquiere manera que sea, e por eso no sea entendido que el dicho Rey de Castilla sea tenido de dar al dicho Rey d.Aragon la posesion nin las dara, nin suferra seer dada por el tiempo venidero por el ni por algunos de sus subditos amigos e bien querientes e aliados algun sfuerzo socorro ni ayuda, antes el dicho Rey de Castilla tindra manera con ellos a todo su leal poder que daquiadelante seran buenos e verdaderos e leyaes subditos al dicho Rey d.Aragon, como a su principe e subirano senyor como dicho es en otro capitulo desuso contenido. E assimiesmo que sean restituidos todos sus bienes rayzes e ofictos e beneficios que por los del dicho Principado e ciudat de Barcelona sean tomados e embargados a las personas que stuvieron con dicho Rey d.Aragon o lo obedecieron.

E per quant la intencio e voluntat nostra es de complir servir e guardar la

dita sentència arbitral per lo dit christianissimo Rey de França entre Nos e lo dit Rey de Castella donada e per nos ratificada e aprovada e totes les coses en aquella contengudes tant com a nos pertany e si sguarda, dehim vos per tant encarregam e manam, axi stretament com podem, que durant lo temps dels dits tres mesos comptadors del dit XXIII dia del dit mes d.abril prop passat, que fonch promulgada la dita sentència arbitral, no façau ni permetau que haia ni sia feta guerra, mal ni dan algu contra la ciutat de Barcelona e principat de Catalunya abans en tot e per tot tengau, compliscau e observeu lo capitol dessus insert e totes e sengles coses en aquell contengudes durant lo temps dels dits tres mesos. E segons e per la forma e manera que en lo dit capitol es contengut, tenint empero servant aquell los de la dita ciutat de Barcelona e principat de Catalunya e los capitans e gents del Rey de Castella e altres que son en la sua ajuda e favor, guardant vos atentament de fer lo contrari per quant haveu cara la gracia nostra e si pena de deu milia florins e altres penes a nostre arbitre reservades desijau evitar.

Dada en Çaragoça a VIII dies de maig en lany de la Nativitat de nostre Seayor M CCCC LXIII.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1462-1463, fol. 173.

22

Al Capitán, Consejo y Oficiales reales para que guarden la tregua a que se refiere el documento anterior.

1463, mayo 13 — Zaragoza

Als noble magnífichs amats e feels nostres mossen Pere de Rocaberti capita, veguer, batle, jurats e prohomens de la ciutat de Gerona.

Capita noble magnífich amats e feels nostres. Per les letres e provisions nostres que ab altre correu ayr vos trametem haureu vist la treua e sobrecehiment que.s deu servir per nostra part en aqueix nostre Principat de Catalunya per temps de tres mesos, que començaren a correr a XXIII dies del mes de abril proximament passat del any present, juxta la declaracio feta per lo serenissimo e christianissimo Rey de França frare e amich nostre molt car e amat. Ara en aquest present havem trobat correu de la serenissima Reyna nostra molt cara e amada muller, lo qual porta les treues sobrecehiment e manament que lo Rey de Castella fa per sa part per a Barcelona e los capitans del dit Rey de Castella que estan en aqueix dit nostre principat. E porta aximateix una provisio patent de la serenissima Reyna del efecte de les dites nostres provisions que us havem trames, la qual per aquest correu que porta lo hu e lo altre vos sera demostrada.

Perque nos volents que les dites treues e sobrecehiment per nostra part juxta la dita declaracio sia servat e guardat per lo dit temps, vos dehim e manam que la dita treva e sobrecehiment guardats e façats guardar per lo temps e en la forma e manera en les dites nostres letres e en la de la serenissima Reyna contenguda. advertiu empero que sots confiança de la dita treva e seguretat no stigau de guardar e fer ben guardar les forces e terres axi com si fossen en guerra uberta, e si per algu o alguns dels adversaris no sera observada la dita treva corresponneu lis ab obres en la forma que ells obraran

Dada en Çaragoça a XIII dies de maig del any M CCCC LXIII.

A. M. G., Manual de acuerdas de 1463, fol. 174.

Credencial a favor de Gabriel Mercader y nueva expresión de agradecimiento por lo servicios y fidelidad de los gerundenses.

1463, marzo 14 — Zaragoza

Prohomens amats e feels nostres. Per letres del noble magnifich e amat conseller nostre mossen Pere de Rocaberti capita d.aqueixa ciutat e per moltes altres vies som stats avisats ab quanta virtut strenuitat e fidelitat enteneu no solament en la conservació de aqueixa ciutat a la fidelitat e obediencia nostra mes en totes altres coses que conexeu redundar en nostre servey, lo qual molt vos regraciam. Pregant e encarragant vos molt afectuosament que continuant vostre bon proposit daciavant millor, si dir se pot millor, vullau entendre e treballar en la bona custodia de aqueixa Ciutat e en totes altres coses que conexeureu esser nostre servey. Certificant vos que los serveys que fins aci fets nos haveu e fer no cessau en son cas e loch haurem be a memoria e sens remuneració condigna axi en universal com en particular no passaran. De les noves en aquelles parts occorrents per lo feel procurador de nostre fisch en Gabriel Mercader sereu largament avisats, al qual poreu dar plena fe e creença en tot aço e quant de nostra part vos dira com a nostra propia persona.

Dada en Çaragoça a XIII de març M CCCC LXIII.

Arinyo, Secretarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1462-63, fol. 169.

24

Más agradecimiento por los servicios y fidelidad de los gerundenses que no serán olvidados y si oportunamente premiados, y que en cuanto a socorros, censales y censalistas se entiendan con el capitán general Pedro de Rocaberti, de acuerdo con las instrucciones que le han sido dadas.

1463, mayo 30 — Zaragoza

Prohomens amats e feels nostres. Vostra letra de XIII de abril proppassat havem reebuda, e vist lo contengut en aquella responem vos, que vistes les rasons per vosaltres fetes, vos havem per be excusats en no trametra persona propria a nostra excellencia, regraciant vos tota via la bona diligencia e treballs per vosaltres prestats circa la custodia e bona defensio de aqueixa nostra ciutat, la qual som certs continuarets de be en millor e axi us ne pregam ho vullats fer e deduhir per obra segons be e lohablement havets acostumat e de vosaltres indubitablement confiam. Certificant vos que tals e tant assenyalats serveys no.ls oblidarem, ans haurem aquells a memoria singular en son cars e loch, en lo que haura sguart al benefici e directio de aqueixa ciutat e singulars de aquella axi en univers com en particular e conexerets ho per obra. Quant es en fer socorrer los ciutadans e altres particulars censalistes per causa de lurs censals, e encara en acceptar e recullir los qui absentat se son de la dita ciutat, nos scrivim de nostra intencio largament al noble magnifich e amat conseller nostre en Pere de Rocaberti capita general de aqueixa dita ciutat e força, lo qual som certs tractara aquella e vosaltres favorablement com se pertany e axi li.n fem expres manament. Daquiavant serets ab ell e comunicarets de les coses damunt dites e altres que haien sguard al servey e benefici de aqueixa nostra ciutat, procehints sempre ab la virtut acostumada, car som certs que ab la provisio per nos feta sobre les coses per vosaltres demanades haurets bona contentacio.

Dada en Çaragoça a xxx dies de maig del any mil CCCC LXIII

A. M. G., Manual de acuerdos de 1463, fol. 181; Cartas reales, Juan II.

25

Nueva manifestación de gratitud real y promesa de recompensa.

1463, junio 14 — Tudela

Prohomens amats e feels nostres. Dues letres de XXIX de maig proppassat nos son stades donades per les quals som asats avisats del estament de aqueixa ciutat per la qual causa en una de les dites vostres letres es feta mencio que

devia venir a nos per part de la dita ciutat un cirurgia, lo qual tro aci no es arribat. Es veritat que havem assats compres per les dites vostres letres e per les que ns son stades trameses per lo noble amat conseller e capita nostre mossen Pere de Rocaberti, al qual de present scrivim largament tota la intencio e delliberacio nostra, lo qual nos tenim per dit per ell vos sera comunicada que no poriam als scriureus que allo matex. Pregants e encarregant vos que ab ferm animo e constant proposit persevereu en la conservacio e sosteniment de aqueixa ciutat segons tro aci loablement fet ho haveu e de vostra innata fidelitat indubitatament confiam, car ultra que vosaltres e vostres successors ne reportaran immortal nom e fama, tota hora e quant la disposicio se oferexera e Deus nos do la oportunitat que desijam, la dita ciutat e vosaltres ne reportereu lo premi e remuneracio que ls merits e serveys de aquella e de vosaltres universal e particularment merexen.

Dada en nostra ciutat de Tudela de XIII de juny M CCCC LXIII.

A. Nogueras, Prothonotari

A. M. G., Manual de acuerdos de 1463, fol. 181-2.

26

Credencial a favor de Juan Marti Balaguer para que explique a los jurados la conversación habida con el Rey. Anuncio de socorros en viveres y fuerzas y que sigan defendiendo la ciudad.

1463, junio 18 — Tudela

Prohomens amats e feels nostres. Vostra letra de XXI del mes de maig prop passat havem reebut per lo feel nostre en Johan Marti Balaguer cirurgia de aqueixa ciutat, e vista la letra e vist aquell en quant de part vostra nos ha volgut dir e explicar, li havem respost larguament segons per aquell sereu plenament informats, al qual en tot ço e quant de part nostra vos dira e explicara poreu donar plena fe e creença, com si nos personalment vos ho deyem. Pregant e encarregant vos quant mes afectuosament e streta podem que axi com virtuosament e be haveu entes fins aci en la defensio de aqueixa ciutat ho vullau daciavant continuar, car de virtualles nos escrivim al noble capita de aqueixa ciutat donant li tal orde que som certs de aquelles no passareu fretura, e de siti no dupteu car nos trametem de present en aqueix Principat per capita general lo Comte de Prades ab docents rocins, e ab los que ja hi son seran sobre DCC rocins, que tants los rebelles no tenen, e nos plaent a Deu que, donada conclusio en aquests fets, ab molta maior potencia personalment hi irem e mes siau confor-

tats e nos smay en fames ficcions e males que los rebelles cascun jorn sembren.

Dada en Tudela a XVIII de juny M CCCC LXIII.

Arinyo, Secretarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1463, fol. 185.

27

Credencial a favor de Gabriel Mercader. Que hace acopio de fuerzas que enviará a Gerona con su consejero B. Huc de Rocaberti, castellán de Amposta, y que en tanto y por no serle posible, envía a Martí Garau de Cruilles con refuerzos de caballos y peones.

1463, septiembre 13 — Olite

Prohomens amats e feels nostres. Per lo feel procurador de nostre fisch en Gabriel Mercader havem reebut vostres letres per les quals e per relacio del dit Gabriel Mercader havem be compres la disposicio en que aqueixa força e ciutat de Gerona esta, lo inconvenient seguit en persona del molt magnifich e amat conseller nostre en Pere de Rocaberti capita de aquella, e encara les perdues de les persones e cavalls enseguides de que havem hagut grandissimo enuig. Fins aci per ocupacions de aquests fets, moent de dia en dia donar en aquells conclusio, no havem pogut entendre en lo desempatxament del venerable religios noble magnifich e amat conseller nostre frare Bernat Huc de Rocaberti castella d.Amposta segons escrit vos havem. Ara pus per gracia de Deu los dits fets estan en total apuntament, que dins molt breus dies pendran aquella bona conclusio que desijam, e per servey nostre, benefici e repos de tots nostres regnes es necessari, entendrem en lo desempatxament del dit Castella, per tal forma que sera provehit a tot lo necessari per reduccio dels rebelles e repos de aqueixa ciutat. Empero per quant aquell axi prestament no pora esser axi desempatxat, tant per aquests fets en los quals la persona sua havem molt necessari, quant per lo bon numero de gent que li entenem acomanar, porque conagau vos havem be a memoria, havem delliberat trametre lo noble magnifich e amat conseller nostre mossen Marti Garau de Cruilles ab la mes gent de cavall que porem e ab alguns peons, en lo spatxament del qual se enten per tal forma que creem poch abans lo dit Gabriel, que lo dit mossen Cruilles, arribara aqui segons de aquestes e altres coses de part nostra, mes largament lo dit Gabriel Mercader vos informara, al que vos pregam donchs doneu plena fe e creença com a la nostra propria persona.

Dada en Olit a XIII de setembre del any M CCCC LXIII.

Arinyo, Secretarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1463, fol. 147.

28

Al capitán Pedro de Rocaberti para que se ocupe unicamente en las cosas de la guerra y no se entrometa en la jurisdicción civil reservada a los oficiales reales.

1463, septiembre 27 — Zaragoza

En Joan per la gracia de Deu Rey de Arago, de Navarra, etc. Al noble magnifich e amat capita nostre en les ciutat, vegueria e batlia de Gerona. Salut e dileccio. Sapiats que en via de querela es stat per part dels jurats e prohomens de la dita ciutat a nostra excellencia exposat que vos no solament volriets conixer e conxets dels actes de la guerra e coses que.s pertanyen al offici de vostra capitania e presidencia en los dits actes de guerra mas encara volets conixer de les causes civils, la conaxença de les quals als oficials ordinaris de la dita ciutat es vista pertanyer en gran preiuhí dels dits oficials e de la ciutat desus dita. Volents sobre aço donchs provehir declarants vos nostra intencio vos dehim e manam que servada la superioritat a vos e a vostre offici, permetats usar e exercir la juredicció als dits oficials ordinaris en les causes civils e servada la forma sobre tal conaxença servir acostumada en lo passat. Ne de aquelles dites causes vos entrametats sino per via de recurs a vos havedor e per retardacio o denegacio de justicia o de appellacio, guardant vos de fer lo contrari com aquesta sia nostra voluntat e vullam que axis fassa.

Dada en Saragoça a xxvii dies de setembre en l.any de la Nativitat de nostre Senyor mil quatrezens sexanta tres.

A. M. G., Cartas reales, Juan II.

29

Credencial a favor de Guillermo Sunyer y Jaime Escales.

1463, septiembre 29 — Alagón

Prohomens amats e feels nostres. Vostra letra de creença havem reebuda ab los amats e feels nostres en Guillem Sunyer e en Jacme Scales vostres missatgers exhibidors de aquesta, los quals havem oyt en tot ço que de part vostra nos han volgut dir e explicar, als quals havem largament respost. Pregam vos molt afectuosament als dits vostres missatgers donets axi indubitadament fe e creença en tot lo que de part nostra vos diran com si nos vos ho dehiem personalment.

Dada en Alagon a xxviii dies de setembre del any M CCCC LXIII.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1463, fol. 198 v.

30

Credencial a favor del secretario del rey, Jacme Vila.

1463, noviembre 28 — Artajona

Prohomens ben amats e feels nostres. De algunes coses toquants nostre servey e occorrents de les parts deça havem donat carrech parle ab vosaltres al ben amat secretari nostre mossen Jacme Vila, al qual en ço que us dira poreu donar fe e creença com a nos mateix.

Dada en nostra vila de Artaxona a xxviii de noembre M CCCC LXIII.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1463, fol. 200 v.

31

Credencial a favor del procurador fiscal Gabriel Mercader e incidencias de la guerra.

1463, diciembre 24 — Cortes

Amats e feels nostres. Vostra letra havem reebut ab lo amat procurador fiscal nostre Gabriel Mercader portador de la present. E aquella vista havem hagut plaer e consolacio de la victoria que ab la ajuda de nostre Senyor haveu hagut dels rebelles nostres. Speram en nostre Senyor sera causa de la conquesta e reparacio de tota aqueixa terra e que fareu altres molt millors coses com de vosaltres se spera. Quant al fet de les imposicions de que.ns scriviu ja y havem provehit en la forma e manera que veureu en una provisio nostra patent que lo dit nostre procurador fiscal se.n porta. De les noves de les parts deça e del bon stament en que nostres fets per gracia de Deu nostre Senyor stan per lo dit procurador fiscal a qui lo havem comunicat sereu pus largament avisats, pregant encarregant e manant vos que en totes les coses servey nostre concernents vos haiats ab aquella diligencia e virtut que de vosaltres se spera e virtuosament haveu acostumat.

De Cortes a xxiiii dies de deembre del any mil CCCC LXIII.

Climent, Secretarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1464, fol. 223.

32

Credencial a favor de Pere Miquel. Que por las ocurrencias de la guerra y sitio de Lérida no puede ahora resolver lo de las imposiciones y censales, y que pronto enviará a su sobrino el infante D. Enrique para que se ocupe y resuelva sobre el particular.

1464, junio 29 — Camp contra Lleida

Prohomens e feels nostres. Per lo amat e feel nostre micer Pere Miquel doctor en leys missatger havem reebut vostra letra e oyt aquell en tot ço e quant de vostra part dir e explicar nos ha volgut e specialment sobre lo fet de les imposicions de aqueixa ciutat e dels censals que los de Perpinya se ocupen d'alguns singulars de la dita ciutat. Vos responem que per les moltes ocupacions que de present tenim per causa de la guerra no ns podem dispondra en entendre e provehir en aquells negocis, e encara perque son de tal natura requiren presencia del provehient, empero nos haguda aquesta ciutat en obediencia nostra la qual molt de temps nos pot, entenem desempachar e trametre en aquexes parts lo illustre Infant don Enrich, nostre molt car e molt amat nebot, segons ja per altres vos havem scrit, al qual davem special carrech que entenga e prove sque en lo fet de les dites imposicions e encara en los censals que per los dits perpinyenesos son ocupats als singulars d'aqueixa ciutat, per tal forma que raonablement vos deureu concertar. Certificant vos que aqueixa ciutat no en poca stima la tenim per la qual axi en universal com en particular exigint ho vostres merits e serveys nos entenem fer los beneficis e gracies que possibles nos sien, segons aquestes coses e altres mes largament de part nostra vos seran referides per lo dit micer Pere Miquel, al qual poreu donar plena fe e creença com a nostra propia persona.

Dada en lo nostre camp contra Leyda a XXVIII de juny M CCCC LXIII.

Arinyo, Secretarius

A. M. G., Manual de Acuerdos de 1464, fol. 233.

33

El Rey participa haber ganado a su obediencia la ciudad de Lérida y encarga se celebre la victoria.

1464, julio 6 — Monasterio de San Francisco «prop Leyda»

Prohomens amats e feels nostres. Per que som certs ne haureu plaer e consolacio vos certificam com vuy la ciutat nostra de Leyda se es reduhida a nostra obediencia prestant nos lo jurament de fidelitat e homenatge acostumats e

faent nos liurar les fortalezes de aquella. Pregam vos per ço e encarregam que de aquella bona nova façau fer gracies a nostre Senyor ab solemnes professons e alegries ab alimares segons en semblants coses es acostumat. Nos partirem decontinent ab tota nostra gent per fer la via de Cervera per trobar lo don Pedro de Portugal e donarli batalla si la volra, empero creem ell no.ns sperara. Del que succehira sereu avisats.

Dada en lo Monastir de Sant Francesch prop Leyda a VI dies de juliol M CCCC LXIII.

Arinyo, Secretarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1464, fol. 233 v.; Cartas Reales, Juan II.

34

El Rey anuncia a los jurados haber convocado Parlamento en Tarragona y les da satisfacciones por no haber llamado a la ciudad de Gerona y que les certificarà de lo tratado en dicho Parlamento.

1464, octubre 29 — Tarragona

Amats e feels nostres. Nos havem convocat parlament en aquesta ciutat per coses concernents servey nostre e benefici del principat de Cathalunya. Al qual parlament havem cessat convocar vos per la distancia del loch hon residiu del qual es cert no porieu transferir vos aci sens perills e treballs dans e despeses e sens gran desservey nostre, considerant lo gran benefici que.s seguex de vostra presencia en aqueixes parts. Notificam vos ho per que als nou penseu ne cregau. Pregant vos e encarregant aço no haiau a greuge pus es fet a fi de be, mas com haveu be acostumat e de vosaltres comfiam entengau en la conservacio de aqueixa ciutat, e reduccio dels rebelles a nostra Magestat que perseverant en lur perfidia recusaran reduhir se a nostra obediencia. E encara siau absents, de les coses se tractara en lo dit parlament sereu certificats. E comfiam per la bona voluntat e affeccio que sempre haveu hauda e haveu a nostre servey, e a la utilitat del dit principat vos seran tant acceptes que les aprovareu de bon grat.

Dada en Tarragona a xxviii de octubre del any mil cccc lxiii.

Maymo, Locumt. prothonotarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1464, fol. 238 v.; Cartas Reales, Juan II.

35

Credencial a favor de Gregorio Molgosa que explicará a los jurados los acuerdos del Parlamento de Tarragona.

1464, noviembre 26 — Tarragona

Prohomens amats e feels nostres. Nos havem deliberat trametre en aquexes parts lo magnífich amat e feel nostre micer Gregori Molgosa doctor en leys de les presents exhibidor informat plenament dels actes fets en lo parlament per nostra magestat convocat e celebrat en la present ciutat e de la prosperitat de nostre stat e altres coses occorrents en aquestes parts. Perque us piegam e encarregam quant podem que donant fe e creença en quant per lo dit micer Gregori Molgosa per part nostra vos sera explicat vullau ab suma cura diligencia havent vos en totes les coses explicadores per lo dit micer Gregori en tal manera com la importancia del negoci requer e per vos virtuosament es acostumat obrar en totes les coses tocants nostre servey, a fi que mes prestament e facil sia provehit a la reduccio e recuperacio dels rebelles a nostra magestat e al benefici e repos de nostres bons servidors e vassalls.

Dada en la nostra ciutat de Tarragona a XXVI dies de noembre del any M CCCC LXIII.

Maymo, Locumt. proth.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1464, fol. 245.

36

El Rey participa que su hijo el príncipe D. Fernando está ocupado en el sitio de Cervera y que seguidamente se trasladará a Gerona y al Ampurdán y que, en tanto, procuren socorrer al noble Grisoldo de Centelles.

1465, febrero 14 — Tarragona

Amats e feels nostres. Administrant ho nostre Senyor Deu, qui de nostres fets es stat e es principal director, havem trames lo Illmo. princep don Ferrando, nostre dilectissimo primogenit, la via de Cervera per reduir e cobrar aquella a nostra obediencia, e per contrestar als enemichs e rebelles noy metan vitualles, e la qual ja poch menys de Leyda sta afamada, lo qual lo dia present te setcents de cavall utils e passats mil peons, e speram en nostre Senyor Deu per exida del dit Illmo. princep haurem molt prest la dita vila de Cervera, e apres gran part de les terres rebelles a nostra Excellencia. E per semblant lo dit Illmo. princep stara prest e aparellat per fer cara e anar personalment en totes aque-

lles parts, les quals don Pedro de Portugal volia ofendre e specialment al siti del noble en Grisoldo Centelles. Perque informant vos de la dita exida de la qual creem sereu molt aconsolats, vos pregam e encarregam quant mes stretament podem que en aqueixes parts soliciteu e doneu cura sia fet socors al dit noble en Grisoldo de Centelles segons per altres nostres letres ne scrivim al noble e amat conseller nostre en Pere de Rocaberti, e noy sia donada dilacio alguna per quant en la tarda ha grans perills, e siau del dit socors special endreça, segons de vos dignament confiam.

Dada en Tarragona a XIII de febrer del any mil CCCC LXV.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 19 v.

37

Victoria de Prats del Rey obtenida por el principe D. Fernando contra las fuerzas de D. Pedro de Portugal.

1465, marzo 1 — Tarragona

Prohomens amats e feels nostres. Aquests passats dies stant la nostra vila de Cervera molt streta de viures don Pedro de Portugal essent vengut a Manresa faent tot son sforç de socorre la. Nos per obviar li enviam lo illustrissimo princep don Ferrando nostre fill primogenit carissimo e ab ell lo illustre infant don Enrich nostre nebot, Reverend patriarca d.Alexandria, egregis comtes de Modica e de Prades e altres grans e notables homens. Plague a nostre Senyor Deus, al qual sien fetes gracies, que lo darrer dia de febrer prop passat partit lo dit don Pedro ab ses gents de la dita Manresa, entre les viles de Calaf y los Prats, lo dit illustrissimo princep li isque al encontre e per gracia de nostre Senyor Deus la victoria fou dada del dit don Pedro e de ses gents en ma del dit illustrissimo princep, los quals son stats tots e son tants presos d.ells, los que seran en una nomina dintre la present, e altres de cavall passats doscents e moltes altres gents, e morts per lo semblant de cavall passats sexanta e preses passades set centes adzembles carregades de vitualles, e encontinent los de la dita vila dels Prats enviaren a dir se volien retre al dit illustrissimo princep, lo qual enten la victoria proseguir per forma que migençant lo divinal adjutori speram tots bons progressos. E per quant som ben certs de aço haureu consolacio e plaer vos ho havem volgut notificar, encarregant vos afectuosament donets orde es face solemne professó e alimaries retent gracies a nostre Senyor Deus de la victoria, e donant consolacio a tots aquells que la prosperitat de nostre estat desigen.

Dada en Tarragona lo primer dia de març any M CCCC LXV.

Los de la nomina:

Comte de Pallas	Pedro de Gronya	Mossen Sancho Portugues
Don Pedro Deça	Tots los borgunyons	Canonge Planella
Mossen Garau de Cervello	Los mes dels portuguesos	Tots los prats de vigues
Aguilar	Lo Baro de Cruilles	Bertran de Gilida
Gil de Tayde	Vezcomte de Rocaberti	Don Johan de Blanchés

Entre tots los de cavall son presos CC e morts de cavall passats LX e presa la recua passades DCC adzembles.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 26.

38

Que se obedezca al capitán D. Pedro de Rocaberti que ha recibido instrucciones del Rey en la lucha contra D. Pedro de Portugal el cual ha entrado en el Ampurdán.

1465, marzo 24 — Tárrega

Amats e feels nostres. Per letres del noble Capita de Gerona e per altres som avisats com don Pedro de Portugal es entrat en l'Emporda per entendre en vexar quant en ell sera nostres bons vassalls e sotmesos. Scrivim per aço al dit Capita del que sobre lo dit fet ha de fer, la letra del qual vos sera per ell comunicada, perque us pregam e encarregam ab quanta voluntat podem que en totes les coses que se sguardaran nostre servey e per lo dit Capita vos seran dites vos dispongau ab ell e sens ell, en obviar al dit don Pedro de Portugal e en altres coses que hauran sguard al servey nostre ab aquell sforç e animositat que de vosaltres be confiam e es necessari, per forma que sia resistit virilment al dit don Pedro com es necessari e de vosaltres singularment confiam car cosa sera en la qual singularment nos servireu de la qual haurem be memoria.

Dada en Tarrega a XXIII de març any M CCCC LXV.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 28 v.

39

El Rey participa haber dispuesto que Joancho de Gamboa y el Castellán de Amposta vayan a Zaragoza con encargo de que su hijo el Arzobispo esté dispuesto a marchar con ellos para socorrer la ciudad.

1465, abril 11 — Tárrega

Amats e feels nostres. Per Joancho de Gamboa que diumenge prop passat se encontra ab nos exints de aquesta vila e anants la via de Comssona per alguns afers, havem sabut lo siti mes a Palau per don Pedro de Portugal, e les

altres coses e necessitats en aqueixes parts occorrents. Per provehir a les quals spacham decontinent lo Castella d.Amposta, e lo dit Joancho, trametents los a Çaragoça per sollicitar e fer desampachar lo illustre Arcabisbe nostre fill per trametel en aqueixes parts. E axi podeu star ab ferma confiança que lo dit Arcabisbe, e on a ell no fos possible anar lo dit Castella e lo dit Joancho iran ab cc de cavall e infalliblement al pus larch per tot lo present mes seran en Geronna o altra part de aqueix Emporda on pus necessari sia. Entretant usau del sforç e virtut que de vosaltres confiam e be haveu acostumat per nostre servey, del qual siau certs serem be recordats.

De Tarrega a XI dies del mes d.abril del any M CCCC LXV.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 30.

40

Credencial a favor de Joancho de Gamboa, consejero real y caballero del infante D. Fernando.

1465, abril 25 — Tárrega

Prohomens amats e feels nostres. Com per obviar a don Pedro de Portugal e rebelles qui ab ell son e propulsar aquells migençant la divina gracia e ab la bona ajuda de nostres bons e feels subdits e servidors de les parts de Emporda e reduhir aquells integrament a nostra obediencia haïam delliberat decontinent partir e anar personalment a les dites parts. E trametam per ço en lo entretant a les dites parts de Emporda, per significar vos aquesta nostra intencio e voluntat e altres coses tocants nostre servey, lo magnífich amat conseller nostre e cavallariç del illustrissimo princep don Ferrando, nostre molt car e molt amat fill primogenit, Joancho de Gamboa per lo qual serets plenament e verdadera sobre aço informat. Per tant vos pregam e encarregam quant mes afectuosament podem que a tot ço e quant lo dit Joancho de Gamboa de nostra part vos dira e explicara, donets plena fe e creença e ho compliats per obra com de vosaltres indubítadament confiam.

Dada en Tarrega XXV dies d.abril any M CCCC LXV.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 31.

41

Que Joancho de Gamboa ha partido con fuerzas de caballería para Gerona, y que seguidamente que los hijos del Rey, el Arzobispo de Zaragoza y el Infante D. Alfonso de Aragón, tengan preparados sus contingentes irá el Rey a dirigir las operaciones.

1465, abril 29 — Tárrega

Amats e feels nostres. Per letra del Vescomte d.Illa, qui susara havem reebuda, som certificats esser presos dos correus ab los quals vos scrivim avisant de la expedicio de Joancho de Gamboa ab certa gent de cavall e de la delliberacio nostra d.anar de continent darrera ell ab la mes gent que poguessem per exeqtar, la qual anada nostra en persona en aquexes parts per socorrer a les congoxes que don Pedro de Portugal dona, havem scrit als illustres arcabisbe de Çaragoça e don Alfonso d.Arago fillns nostres e altres capitans de nostre exercit totes coses dexades vinguen a nos ab la mes gent que tenen de cavall. E som certs lo dit arcabisbe es ia partit de Çaragoça, e lo dit don Alfonso esperam esser aci esta nit o dema les quals gents replegades nostra partida d.aci no.s tardara. E per quant lo empatxe dels correus aço no sera pervengut a noticia de vosaltres, vos ne tornam scriure per vostra consolacio e repos. Avisant vos com dema lo dit Joancho de Gamboa indubitadament partira ab una flota de gent de cavall per fer preparar la via e avisar tot hom. E nos decontinent que los dits fillns nostres sian arribats ab los altres que havem manat venir irem infalliblement en persona ab tal potencia que confiam ab Deu metrem en repos tota aqueixa terra. Entretant vos pregam e encarregam haiau animo e sforç en provehir a tot lo que sguarde a nostre honor e servey e en la opugnacio de nostres enemichs e rebelles com de vosaltres confiam e haveu be acostumat.

Dada en Tárrega a xxix d.abril del any M CCCC LXV.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465, fol. 30-1.

42

Sobre la restitución de las imposiciones y pago del salario a los jurados, maceseros, notarios y a diversos ciudadanos.

1465, mayo 4 — Tárrega

Prohomens amats e feels nostres. Per lo amat e feel nostre en Jacme de Sentsaloni missatger a nos trames per vosaltres e per aqueixa universitat nos es stat instantment suplicat sobre la restitucio a vosaltres faedora de les imposi-

cions e drets de les barres d.aquexa ciutat e sobre algunes altres coses a les quals o part de aquelles ja es estat per nos provehit. E jatsia haguessem e haiam molta voluntat de complaureus en restituirvos de continent les dites impositions e drets de barres, emperò causanthe les moltes necessitats de nostra cort per lo present no es estat possible restituir vos aquelles e aquells, be empero havem provehit segons veurets ab una provisio patent que lo dit vostre missatger se.n porta espatxada la dita restitucio vos sia feta ab efecte finit l.any M CCCC LXVI. E en lo entretant havem provehit per nostre receptor sian pagats a vosaltres e als notaris e verguers vostres los salaris ordinaris de lurs oficis, e als ciutadans e homens de honor de la dita ciutat sia subvengut en certa forma en la dita provisio a la qual nos referim contenguda. Significant vos que nos tenim molt a cor tota vegada que possible nos sera en proseguirvos de gracies e favors e haver vos en special recomendacio. E per ço vos pregam e encarregam quant mes podem que portant ab paciencia aquest negoci siats per ara contents del que per nos sobre lo dit material es estat provehit e en totes les coses que hauran esguard a nostre servey e exaltacio de nostre estat e corona vos portats e haiats ab aquella fidelitat sollicitud e diligencia que de vosaltres confiã e be e loablement havets acostumat.

Dada en Tarrega a IIII de maig any mil CCCC LXV.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465, fol. 31.

43

Vuelta a la obediencia y fidelidad de la ciudad de Cervera y su castillo y que se celebre el acontecimiento.

1465, agosto 14 — Campo contra Cervera

Prohomens amats e feels nostres. Perque som certs haureu de aço consolacio vos certificam com vuy data de la present regonagut per los oficials regidors e singulars persones de aquesta nostra vila de Cervera lo error en que seduhts per alguns de aquest principat de Catalunya eren cayguts, se son reduhts a la obediencia nostra, e ens han prestat lo jurament de fidelitat que son tenguts, e aximateix nos han entregat lo castell de la dita vila, lo qual nos havem provehit; e dema Deu volent entrarem en la dita vila a oir missa. De aquesta reduccio nos havem fetes infinites loors e gracies a nostre Senyor, e encare les entenem fer ab solemnitat de professo maiors. Pregant e encarregant vos molt afectuosament que de aquesta bona nova com a bons e feels vassalls fa-

çau lahors a nostre Senyor ab solemne professo e no res menys alegries, segons en semblant cas se acostumen fer.

Dada en nostre camp contra Cervera a XIII de agost M CCCC LXV.

Arinyo, Secretarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 37.

44

Credencial a favor de Gregorio Molgosa.

1466, enero 4 — Campo contra Amposta

Amats e feels nostres. Per esser lo amat conseller receptor general en aqueixa provincia micer Gregori Molgosa persona molt fiada e a nos accepte, havem aquell informat amplament de les coses que volem de part nostra vos diga. Pregam vos per ço ab quanta voluntat podem que ab tot lo que lo dit misser Gregori de part nostra vos dira doneu fe e creença e vullau fer per obra lo que per ell vos trametem a dir, usant tota via de la virtut que de vosaltres be confiam e sempre vers nostre servey haveu acostumat per nostre gran servey.

Dada en nostre camp contra Amposta a IIII de janer any M CCCC LXVI.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 56 v.

45

Credencial a favor del Obispo que envia el Rey a Gerona junto con el conde de Candale.

1466, enero 9 — Campo contra Amposta

Prohomens amats e feels nostres. Per quant nostra deliberada voluntat es al principi de la primavera propvinent Deu volent conferirnos ab tot nostre exercit e armada de mar en aqueixes parts de Ampurda hon es necessari trobem ordis, civades e altres provissions necessaries les quals no vehem se puxen haver mes facilment e prompta de part deguna que de Rossello, e per ço enviam de present en Rossello e aqueixes parts de Empurda lo venerable pare en Christ amat conceller e canceller nostre lo bisbe de Gerona per apuntar ab lo spectacle e car cosi nostre lo comte de Camdela, provisio de les dites civades e altres coses necessaries e donar orde en aquelles en tal manera que essent nos aqui se.n puixan aver de Rossello abundantment. Pregam vos per ço e encarregam molt estretament sobre aquestes coses doneu plena fe e creença a tot quant lo

dit bisbe de nostra part vos dira ho compliau per obra segons de vos confiam e aveu be acostumat.

Del nostre camp contra Amposta a VIII de janer any M CCCC LXVI.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 56 v.

46

Credencial a favor de Martí Guerau de Cruilles.

1466, enero 20 — Campo contra Amposta

Amats e feels nostres. Vostra letra avem resabuda e oit lo magnifich noble e amat conseller nostre en lo que de part vostre dir nos ha volgut vos responem que nos vos havem atorgades moltes coses segons per vosaltres nos es suplicat les quals son en repos e benefici de vosaltres segons de aço e altres coses havem informat al dit mossen Cruilles al qual donareu plena fe e creença e aixi en la bona custodia de aqueixa ciutat com altres que sien servey nostre vos pregam vos haiau com be de vosaltres confiam per nostre servey.

Dada en nostre camp contra Amposta a XX de janer del any mil CCCC LXVI.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 57 v.

47

El Rey excusa por la guerra el nombramiento ilegal de veguer a favor de Galcerán Tafurer, y que el castillo de Rocacorba pase de nuevo a la capitania de Juan Bosch de Adri.

1466, febrero 20 — San Mateo

Prohomens amats e feels nostres. Vostra letra havem resebut que parla del ofici de veguer de aqueixa ciutat. La veritat es que no servarse la deguda acostumada solemnitat en lo regiment e divisio del dit ofici es cosa no deguda axi per respecte dels privilegis de aqueixa ciutat com per altres pero en lo temps de la guerra se deuen comportar algunes coses que en altre disposicio seria desorde e exorbitancia porque com sabeu la guerra es de tal veridicio (?) e produeix de si tals coses que no sera facil cosa lo vaguer aver e servir a la unglia les coses per el jurades que en altre temps se servarien. Pregam vos per ço en la admissio del dit ofici no fasau per la raho damunt dita dificultat alguna que Nos som contents ja [que] per aço los privilegis e constitucions no sien en alguna manera derogats ne derogades ans per nostres provisions si ho volreu provehirem

per aquesta causa no esser en alguna manera engensat prejuhi als dits vostres privilegis e constitucions mes aquelles restar en sa plena eficacia e valor. Quant al fet del castell Roca corba vista la bona relacio que per vosaltres es estada feta d'en Bosch ab nostres provisions oportunes havem provehit aque'l sia tornat a la dita capitania revocades totes provisions disponents per ventura lo contrari, en les coses que lo noble mossen Cruillas ha aportat carrech per vosaltres o vostres predecessors havem provehit segons per ell qui es ja partit per anar aqui poreu saber.

Dada en la vila de Sant Mateu a XX de febrer del any mil CCCC LXVI.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 57.

48

El Rey comunica su entrada en la ciudad de Tortosa.

1466, julio 16 — Tortosa

Amats e feels nostres. Perque sabem haureu plaer e consolacio de la nostra prosperitat e gloria, vos certificam que vuy data de la present la nostra ciutat de Tortosa ses reduhida a la nostra obediencia e som entrats en aquella ab tot nostre exercit ab gran plaer e alegria, esperam en Deu no passara molt de temps que recobrarem altres coses maiors e de mes existencia.

Dada en la nostra ciutat de Tortosa a XVI de juliol del any mil CCCC LXVI.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 64.

49

El Rey anuncia el propósito de ir a Gerona y que preparen el abastecimiento.

1466, agosto 4 — Tortosa

Amats e feels nostres. Per dues o tres letres vos havem scrit e avisat de la recuperacio d.aquesta nostra ciutat de Tortosa e de la presa del Compte de Pallars e de totes les altres coses ocorrents, e com nos preparavem per a passar en aqueixas parts. Per la present vos certificam com estam ja en punt per a partir e aquesta nit partiran de aci nostres galeras per anar en aqueixa costa e nos serem desempaxat molt prest, axi que es necessari he us pregam e encarregam e manam ab diligencia fassau preparar vitualles e altres coses necessaries per forma que quant nos siam alla, si plaura a nostre Senyor, estiga tot en orde.

De la nostra ciutat de Tortosa a IIII de agost del any mil CCCC LXVI.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 66.

50

Credencial a favor de mossén Pedro Torroella.

1467, abril 10 — Tarragona

Amats e feels nostres. Nos havem parlat e comunicat algunes coses ab lo magnífich e amat conseller nostre mossen Pere Torroella exhibidor de la present les quals per aquell vos seran referides. Pregam e encarregam vos quant podem que donada plena fe e creença al dit mossen Pere Torroella en les coses que de nostra part vos dira aquellas metau per obra e execucio si servir nos desijau.

Dada en Tarragona a x de abril any mil cccc lxxvii.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 104 v.

51

El Rey participa haber llegado a Ampurias con el propósito de liberar la comarca del Ampurdán.

1467, octubre 5 — Ampurias

Amats e feels nostres. Perque sabem sereu aconsolats per la nostra venguda en aquestes parts vos certificam com ayr arribam aci en Ampuries ab intencio de entendre en la total recuperacio de aquest Ampurda. Pregants e encarregants vos entenau segons loablement haveu acostumat en les coses que coneixeu esser servei de la magestat nostra e benefici de aquesta ciutat.

Dada en Ampurias a v de octubre M cccc lxxvii.

A. M. G., Manual de Acuerdos de 1465-68, fol. 115 v.

52

Credencial a favor del Maestre de Montesa y de Pedro de Rocaberti.

1467, octubre 10 — La Tallada

Prohomens amats e feels nostres. Nos trametem a aqueixa ciutat lo venerable e religios e amats e consellers nostres lo mestre de Montesa e de Sent Jordi e en Pere de Rocaberti capita de aqueixa ciutat informats plenament de tota nostra intencio de alcunes coses que ls havem manades comuniquen e diguen de part nostra a vosaltres, les quals son servey nostre e benefici de aqueixa ciutat. Per tant vos pregam e encarregam tant afectuosament quant podem que a

tot ço e quant los dits mestre de Montesa e en Pere de Rocaberti vos diran de part nostre doneu plena fe e creença aixi com si nos personalment vos ho dehiem complint ho per obra ab efecte lo que us diran de part nostra, com de vosaltres be e indubitadament confiam car a especial servey vos ho reputarem ultra lo util que aqueixa ciutat ne reportara.

Del loch de la Tallada a x dies de octubre del any M CCCC LXVII.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 115-16.

53

Credencial a favor del conde de Lerin.

1467, noviembre 22 — La marina prop de Ampurias

Amats e feels nostres. Ja havem sabut aquest cars de ayr, encara mes largament sereu informats per lo spectable Comte de Leri exhibidor de la present lo qual encara de nostra part vos dira e comunicara la delliberacio que apres havem feta, pregam vos que donada plena fe e creença al dit compte entenau en la conservacio e garda de aqueixa ciutat segons fins aci loablement haveu fet, car esperam en nostre Senyor Deu les coses hauran prompta reparacio.

Dada a la marina prop Ampuries a xxii de noembre any M CCCC LXVII.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 120.

54

Credencial a favor de mossén Sos.

1467, diciembre 19 — Tarragona

Amats e feels prohomens. Nos havem parlat largament de les coses necessaries ab mossen Sos exhibidor de la present les quals per aquell vos seran refferides, donauli plena fe e creença.

Dada en Turragona a xviii de deembre M CCCC LXVII.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1465-68, fol. 122.

55

Credencial a favor de Bernardo Margarit y promesa de 2.500 cargas de trigo para el mes de abril.

1469, febrero 3 — Zaragoza

Be amats e feels nostres. Vostra letra havem rebuda e oyt quant per part vostra nos ha volgut dir mossen Bernat Margarit per lo qual vos pora esser referit quanta interposicio (?) fan en los fets de la conservacio de aqueixa ciutat que si dir se pot de XXIII ores que han en lo jorn e en la nit les XVIII metem en pensar e provehir com sera socorreguda e avituallada. Veritat es que la creença explicada per lo dit mossen Margarit, decontinent fou per nos delliberat vist la fidelitat e sincera devocio ab que vosaltres e aqueixa ciutat sempre vos sou hauts en lo que ha haut sguard el servey nostra e conservacio de aqueixa dita ciutat, expondre la persona nostra a tot risc e perill e anar en persona en aqueixas parts, encare que [de] la anada nostra se siguira gran dan e desacunç als fets de la cort de aquest regne, de un apres de Deu speram bon adjutori. Pero apres vist que la partida nostra era causa de grans dans per molts respectes e vist encara que mossen Johan Deubun e Phelip de la Cavalleria han ofert metra en aqueixa ciutat dos mil e sinchcentes carregues de forment per tot lo mes de abril e les mil per tot lo mes de febrer present nos donant los cent mil sous e CC de cavall paguats per dos mesos. Es estat delliberat que per el present resta la anada nostra, e que aquest partit fet ab los dits mossen Johan e Felip se exequite, los quals la setmana qui ve indubítadament partiran dessi per metra la cosa en exequcio les dites dos milia e D carregues se entenen ultra aquell forment que es ja en Sant Johan e la Pobla. E es pactat que. l ha a vendre aqui a XVIII sous migera de Gerona segons de aquestes coses mes largament e particular sereu informats per lo dit mossen Bernat a la relacio del qual en tot nos referim. En l'endemig vos pregam e encarregam ab quanta afeccio dir se pot que si fins aci ab gran virtut e constancia e fidelitats vos sou hauts en la bona custodia e defensio de aqueixa ciutat d.aquí avant fassau lo semblant, e lo que loablissimament haveu acostumat, car siau ceits que en vers vosaltres e aqueixa ciutat, e aixi en comu com en particular per nos sera hauda tal memoria que haureu causa de contentament.

Dada en Çaragoça a III dies de febrer del any mil CCCC sexanta nou.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1469-70, fol. 14 v.

56

Instrucciones para el alivio de la ciudad que les serian explicadas por el Obispo y Esteban Gago y otros consejeros del Rey.

1469, febrero 11 — Zaragoza

Amats e feels nostres. Vostra letra havem rebuda e ab tot que volem sapiau que per nos la provisio de aqueixa ciutat no es mesa en oblit prenem pler de vostres avisos, los quals certament parteixen de aquella vertadera e innata fidelitat que sempre haveu tengut a nos e bona devocio al servey nostre. È per tant com als venerable bisbe, mossen Esteva Gago e altres de nostre real consell residents en aqueixa ciutat scrivim largament de tot lo que fa mester, la qual letra per aquells vos sera comunicada nos referim a aquella la qual haiau per vostra. Solament vos pregam e encarregam quant podem que si fins aci haveu loablement usat e us sou hauts en la bona custodia de la dita ciutat que aixi u façau daquiavant, car pus veureu per la dita letra la bona provisio que se.s feta e la gran diligencia que per nos si dona, ne podeu viure aconsolats e reposats e continuament en als no entenem ni de als parlam la mes part del dia sino de aqueixa ciutat la qual e vosaltres molt mes restareu en tan singular renom de la tanta virtut e animositat que usau que per in secula mentre lo mon sia mon se.n parlara.

Dada en Çaragoça a xi de febrer del any mil cccc lxxviii.

Coloma, Secretarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1469-70, fol. 24.

57

Mas promesas de abastecimiento.

1469, febrero 24 — Zaragoza

Amats e feels nostres. Vostra letra havem rebuda per la qual som certificats de la urgentissima necessitat en que aqueixa ciutat sta constituida per falta de vitualles. Sap nostre Senyor Deu si fem strem de poder en lo socorriment de aquella. Per ara havem trames en Catalunya a Felip de la Cavalleria ab cert partit per entendre en lo forniment de la dita ciutat e nos treballam en donar conclusio en aquesta cort d.Arago per haver la gent d.aquest regne la qual molt prest ab la ajuda de Deu sera concluida, e decontinent Nos en persona irem en les parts d.alla per socorrer la dita ciutat si ja no sera sacorreguda e fornida bastantment axi com speram en Deu prestament ho sera. E en aço no metau

dupte algu que aixi sera fet e complit ab efecte, per ço pregam vos quant podem en la conservacio e guarda de aqueixa ciutat vos haiau segons virtuosa-ment haveu acostumat, car per nos no mancara de fer lo degut en vers vosal- tres dignes de molta remuneracio.

Dada en Çaragoça a xxiiii de febrer del any mil cccc lxviii.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1469-70, fol. 20 v.

58

Lamenta el Rey el estado de la ciudad y anuncia el envio de dinero para acémilas y trigo.

1469, marzo 18 — Zaragoza

Prohomens amats e feels nostres. Vostra letra havem reebuda e aquella vista sab nostre Senyor Deu la congoxa e compassio que tenim de la necessitat de aqueixa nostra ciutat, la qual encara vosaltres e lo poble sosteniu per ser- var la innata fidelitat vostra. Empero podeu esser certs que aytanta afliccio ne soste lo nostre sperit, e Deus qui es la veritat ho sab, que per nos ne per nostre treball no ha cessat ne cessa si los Regnes nostres e aqueix nostre principat ha- guessen correspongut al bon mereixer de vosaltres. E nos de dia en dia som stats per a partir per regoneixer aquexa nostra ciutat sino per no deixar aques- ta Cort desconcordada. Ara empero aquesta nit la Cort a Deus gracies pendra sens dupte conclusio e nos sens fallir partirem dilluns o dimarts al pus larch, e volem metre la persona e la vida per persones qui de tanta fidelitat e virtut han usat e usen, e aço no haiau que sia paraula com fins aci, ans seran fets segons ho veureu per experiència. No res menys axi partiren de aci micer Miquel Pere mossen Rodrigo de Bovadilla e mossen Durall ab bona quantitat de diners per a adzembles e forment a fi que mentres nos serem en lo camí per anar alla no si perda una hora de temps e podeu esser certs, e Deus que es veritat ho sab, que cosa en aquest mon no tenim pus cara que es aqueixa nostra ciutat per la grandissima fidelitat e virtut sua.

Dada en Çaragoça a xviii de març del any m cccc lxviii.

Clement, Secr.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1469-70, fol. 30.

59

Anuncia envía socorros y que está dispuesto hasta a perder la vida por la conservación de la ciudad y que el abad de Poblet Antonio de Cardona y Antonio Riquer embajadores del Parlamento han salido para abastecer la ciudad y cuidar de la defensa de la misma.

1469, marzo 28 — Zaragoza

Amats e feels nostres. Vostra letra havem rebut e aquella vista e enteses les coses que de part vostra axi en virtut de la creença com per instruccions lo magnifich amat conseller e maiordom nostre mossen Pere Torroella nos ha volgut dir e explicar, sab nostre Senyor ab quanta contristacio e congoixa havem pres la necessitat de aqueixa nostra ciutat, la qual e vosaltres com a fidelissimos e virtuosos tenim per molt car e Deus per lo semblant sab ço que nos havem treballat en lo socors e provisio de aquella com si la vida de nos hi anas, sino que indisposicio de nostra persona en lo passat nos ha torbat. Empero vuy son partits de aci lo venerable Abat de Poblet, don Anthon de Cardona e micer Anthoni Riquer embaxadors a nos tramesos per lo parlament de Catalunya, los quals se.n portan los apuntaments e coses necessaries per a portar les carregas a aqueixa ciutat nostra los quals indubítadament decontinent hauran bon recapte. E ia abans eran partits mossen Rodrigo de Bovadilla, mossen Durall e micer Pere Miquel per passar alguna recua, e nos que ia a Deu gracies havem conclos lo acte de la oferta de la Cort d.Arago aquesta semana donarem conclusio en les coses que restan a fer e anirem en aqueix nostre principat e disponrem la persona e encara la vida en la conservacio de vosaltres, de Sanct Gregori e reparar lo castell que reparau los qual son actes virtuosos e de gran recapte.

Dada en Çaragoça a xxiiii de març del any mil cccc lxxviii.

Climent, Secretarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1469-70, fol. 27 v.

60

Sobre equivalencia y valor de la moneda.

1471, octubre 31 — Calonge

Als magnifichs amat conseller e feels nostres los Capita e Jurats de la nostra ciutat de Gerona e a cascun d.ells.

Magnifich be amats e feels nostres. Entes havem que aqui hauria diferencia del reebre de les monedes tant d.or com d.argent. Per ço encarregam e manam

vos que encontinent façau de nostra part fer crida publica per los lochs acostumats d.aqueixa nostra ciutat de Gerona que cascun sia tengut pendre lo ducat a XXIII sous e lo flori d.or a XVI sous VI. Los carlins vells a XVII ds. e los nous a XVI drs. e los Reyals tant valencians com altres a XX ds. E aço sots pena de perdre la moneda e altres penes a nostre arbitre reservades.

Dada en Calonge a XXXI d.octubre del any M CCCC LXXI.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 40.

61

Del Rey a los jurados para que le envien un sindico o procurador al Parlamento convocado en Figueras para el día 22 de enero.

1472, enero 17 — Figueras

Don Johan per la gracia de Deu Rey d.Arago, de Navarra, etc. Als amats e feels nostres los jurats consell e prohomens de la nostra ciutat de Gerona. Salut e dileccio. Nos per coses concernents servey de nostre Senyor Deu e nostre, benefici e repos d.aquesta terra de Empurda e per donar orde a la reduccio de aquell a obediencia nostra havem menester comunicar ab vosaltres, per ço vos pregam e encarregam e manam que dimecres primer vinent que comptarem XX e dos dies del present mes de janer trametau vostre sindich e procurador a nos en aquesta vila de Figueres per ço que.s puga ab ell practicar e comunicar lo que occorrera, car nos Deu volent serem en la dita vila lo dia dessus assignat.

Dada en la vila de Figueres a XVII dies de janer del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil CCCC LXXII.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 62.

62

Consulta del sindico del Parlamento de Figueras y que sea rápidamente contestada.

1472, enero 29 — Figueras

Amats e feels nostres. Per quant lo sindich vostre vos ha consultats sobre el fet del parlament que havem convocat aci e triga tant venir la resposta vostra, per tant vos encarregam quant podem que perque los fets del dit nostre parlament no.s dilaten e si do presta conclusio façau de continent la resposta a la dita consulta, car la dilacio d.aquests fets importen gran desservey a nostra ma-

gestat, e per ço trameteula pus prest que esser puga sens fallir si nostre servici desijau.

Dada en Figueres a xxviii de janer any mil cccc lxx dos.

Coloma, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 66 v.

63

Que la ciudad envíe un hombre por cada casa para ayudar a la reconquista de Torroella de Montgrí.

1472, marzo 13 — Campo contra Torroella de Montgrí

Amats e feels nostres. Per quant havem nova certissima que lo comte de Campobasso amb la gent que ha portada o porta de Perpenya, e ab la que es en Castello, deu partir e dema dissapte esser aci ab tota la gent per socorrer aquesta Torroella sobre la qual stam faent peu de la justicia e de nostre bon dret, e per conseguent del aiutori divinal, ab aquells entenem no solament prohibir lo dit soccors mas darli batalla que speram en nostre Senyor de aquella haurem victoria tal que sera fi de treballs per a conseguir lo perpetual e universal repos. E perque en aquest cas que no sols nos va l'estat mas la reputacio, e per conseguent la vida, cove fer a nos compta general de tots nostres fidelissimos e devots, e com vosaltres siau entre aquells, vos requerim, pregam e manam quant mes estretament podem, e sots lo deute de fidelitat que.ns sou tenguts e obligats, que en aquest cars no.ns falgau ans ora per ora en reebent la present e sens moment de dilacio, scusa ni excepcio, ni dar comport a negu, per aquest cas e sols per dos o tres dies fassau exir de aqueixa ciutat, ens trametau aci un home per casa per lo menys, e vinguen ben armats, lances e ballestes, fahent per manera que dema dissapte de gran mati sien aci en tot cas si james enteneu de servir e complaurens mas tenir e servir e proseguir la fidelitat e devocio que acostumat haveu, e confiam car per aquesta sola raho trame-tem lo dit correu.

Dada en lo camp contra Torroella de Montgrin a xiii de març any mil cccc lxxii.

Serena, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 75 v.

64

El Rey pide vayan a Torroella todos los hombres de la ciudad aptos para las armas y que les acompañe un jurado.

1472, marzo 13 -- Campo contra Torroella

Amats e feels nostres. Nos havem certa nova com los enemichs venen a socorrer aquesta vila e sera dema sense dupte. Nos entenem exir los al encontra e prohibir lur soccors e axi no es negu de nostres vassalls qui en aquesta necessitat dega a nos fallir en defensio de nostra persona. Per ço vos encarregam e manam axi estretament com podem, que la present vista tragau de aqueixa ciutat tots les homens que aportar armes puguen e dema de mati que sera dissapte vinguen e sian ab nos e cascun home dexat de aqueixa ciutat sia e vinga a nos ab tots los de cavall que en aqueixa ciutat se trobaran e axi pudreu [car] en aquest punt va lo estat e persona nostra, feu hi la diligencia que de vosaltres confiam segons per vostres missatgers de nostra part vos sera dit als quals dareu fe e creença en lo que de nostra part vos diran.

De nostra camp contra Torroella a XIII de març any mil CCCC LXXII.

Post signatam. Es necessari que hun jurat de vosaltres vingue ab la dita gent e axi vos ne pregam. Data un supra.

Jo. de Santjordi

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 76.

65

Que se deje ejercer libremente a Juan de Villalpando la jurisdicción en Cerviá y Bordils, y que el jurado Jaime Rafael se presente al Rey para responder de sus actos.

1472, marzo 25 — San Pedro Pescador

Amats e feels nostres. No us poriem dir ab quanta admiracio e enuig estam de vosaltres que havents vos nos declarada la intencio e voluntat nostra sobre la jurisdiccio de Cervia e de Bordils, la qual era e es que en res no empatxasseu en la dita jurisdiccio lo magnifich e amat conseller e maiordom nostre Johan de Vilopando senyor de la dita baronia. Vos en Jacme Rafel partint de nostre camp reyal ab la bandera d.aquexa nostra ciutat haurieu derrocat les forques que lo dit mossen Johan de manament e ordinacio nostra havia erigides en lo dit loch de Bordils en senyal de la dita jurisdiccio. E no resmenys seria feta delliberacio e declaracio per vosaltres segons som informats haver loch lo

sometent per la dita rao, de que us certificam havem hagut tant gran enuig e sentiment que pensar no porieu. E podeu considerar si vos dit en Jacme Rafel sereu digne de reprehensio e castich, avisant vos que si no perque lo dit mossem Johan ha mirat al servey nostre e spera la provisio e castich que per nos deu esser fet, ell haguera procehit en tal manera que haguera stat poch profit de aqueixa dita nostra ciutat. E per tant vos dehim e manam axi stretament com podem, sots incorriment de nostra ira e indignacio, e sots lo deute de la fidelitat a que.ns sou tenguts e obligats, que decontinent rebuda la present sens tota dilacio, excusacio e consultacio cessants revoqueu e anulleu la dita delliberacio que per vosaltres com dit es es estada feta, e tots e qualsevol actes que aiau fets e delliberats en derogacio de la dita jurisdiccio del dit mossen Johan de Vilopando, e lexeu aquell pacificament usar e exercir la dita sua jurisdiccio, e levar e erigir forques e altres qualsevol senyals que li plaura juxta la gracia e privilegi que de nos te, per forma que daciavant no se parle pus de aquesta materia. En altra manera vos certificam que si no obeyeu aquests nostres manaments nos hi farem un tal castich e punicio que coneixerieu ab quanta molestia ho prenem.

Dada en Sant Pere Pescador a xxv dies de març del any mil cccc lxxii.

Post datam. Apres feta la present havem delliberat que vos dit Jacme Rafel vingau aci davant nos per donar rao del que fet haveu e perque pus ampliament vos pugam parlar nostra intencio e voluntat, dehim e manam vos per ço molt estretament decontinent rebuda la present partexcau e vingau personalment lla on nostra magestat sera e gardau per res no y haia falla o dilacio alguna. Dada ut supra.

Climent, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 77.

66

El enemigo sorprende y desbarata las fuerzas reales en el sitio puesto sobre Perelada.

1472, abril 4 — Figueras

Ben amats e feels nostres. Per prevenir vos de la veritat e perque una cosa per altra no us fos referida, vos significam que huy dissapte demati al punt de jorn los enemichs, que eren en Castello, vengueren sobre nostre camp e per males escoltes no essent sentits fins que foren prop lo Reyal no hague temps nostra gent de metres en punt, e axi foren presos e desbaratats dels nostres de vintecinchs fins en trenta de cavall; som nos venguts en aquesta vila per recullir e refer nostra gent d.arnes, e decontinent plaent a Deu tornarem a prosseguir

nostra empresa e ab la ajuda sua cobrarem Peralada e tot lo restant de Empurda. Certificant vos que dels enemichs son stats presos e morts quasi altres tants e axi la perdua es poca e aquella sera prest reparada Deu mediant.

Dada en Figueres a III de abril any mil CCCC LXXII.

Coloma, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 78.

67

Desde Figueras el Rey convoca a Parlamento general para la ciudad de Gerona el día 1 de junio.

1472, abril 25 — Figueras

Don Joan per la gracia de Deu Rey d.Arago, de Navarra, de Sicilia, etc.

Als amats e feels nostres los jurats de la nostra ciutat de Gerona, salut e dileccio. Per donar total repos en aquest Principat havem delliberat tenir parlament general als habitants en lo dit Principat en la ciutat de Gerona, a la celebracio del qual lo primer dia del mes de juny prop venidor ab la present assignam. Per ço vos diem e manam que a la celebracio del dit parlament trametau vostres sindichs en lo loch e dia per nos assignats, car plasant a Deu lo dit dia nos hi serem personalment.

Dada en Figueres a vint e cinch d.abril en l.any de la Nativitat de Nostre Senyor mil quatrecents setanta dos.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 85.

68

El Rey pide a la ciudad 70 peones para la tala de Castelló y Perelada.

1472, mayo 8 — Figueras

Amats e feels nostres. Tenim sentiment cert que lo comte de Campobaxo e lo Capdet Ramonet tenen delliberat desemparar e de fet desemparan Castello, car tampoc no tenen de que viurehi, e ja lo dit comte ha fet passar la manceba sua e desferra en Rossello e los de cavall qui son en lo dit Castello no basten a CL, com los altres se.n sian anats en França e Rossello. E axi havem delliberat ab los mes de cavall e de peu que ajustar porem metrens en la Vilanova, e fer la tala al dit Castello e Peralada qui som certs no la comportaran ans vindran a la obediencia nostra. Per tant vos encarregam e manam stretament, que.ns trametau d.aqueixa ciutat LXX pehons juxta la tacs a aci feta be armats a punt, e

cascu ab sengles faus los quals sien aci a XV del present mes sens falla alguna, e en aço no haia dilacio si la gracia nostra haveu cara. Certificant vos que si feu lo contrari, lo que no crehem, sobre vosaltres, manarem procehir rigorosament. Avisant vos que per altra causa no volem los dits pehons ni per passar en Rossello, ans en cas los fessem anar en Rossello nos plau que sens obtenguda licencia se.n puxan tornar. E jatsia ab altres letres fins aci vos haïam escrit e major e menor nombre de gent aquesta empero es la voluntat nostra.

Dada en nostra vila de Figueres a VIII de maig del any mil CCCC LXXII.

Vitalis, Secret.

A. M. G., Manual de Acuerdos de 1471-73, fol. 79.

69

Que el capitán Sarriera traiga a Perelada cien peones bien armados reclutados entre la ciudad y su veguería.

1472, junio 16 — Perelada

Amats e feels nostres. Jatsia los prop passats dies vos haguessem scrit enviassau cert nombre de pehons juxta la taxacio per nos feta sobre los peons, empero per quant nos tenim delliberat donar batalla a nostres enemichs havem donat special carrech al magnifich e amat conseller nostre e capita de aqueixa ciutat mossen Joan Çarriera perque nos porte de aqueixa ciutat e vegaria cent peons be armats e en orde, e los dits pehons vinguen lo mes prest que poran, com en aquesta batalla vaya tot lo repos del principat de Cathalunya e no staran mes de dos o tres dies aci. Per ço vos pregam encarregam e manam axi efectuosament com podem que en tot lo que acerqua de les dites coses lo dit mossen Joan vos dira doneu plena fe e creença com a nostra propria persona no obstant la sobredita taxacio.

Dada en la vila de Peralada a XVI de juny any mil CCCC setanta dos.

Jacobus Roque

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 87 v.

70

El Rey participa haber recuperado Castelló de Ampurias y pide le envíen refuerzos para atacar al enemigo que está en Vilanova.

1472, junio 20 — Perelada

Amats e feels nostres. En aquesta hora havem hagut nova certa per micer Barrera e altres exits de Castello qui son aci ab nos com la dita vila de Castello se es levada per nos e nostre servey, e lançats tots los enemichs fora d.aquella.

E perque nos entenem axi en trametra gent a la dita vila de peu e de cavall com encara donar sobre los enemichs qui stan en la Vilanova los quals no poden anarsen sens venir a mans nostres, per tant vos pregam e encarregam que vista la present d.aqueixa ciutat e vegueria de Gerona nos trametau tota la mes gent de peu que pugau, e en aço no haia dilacio ni falta alguna car com veheu lo total repos e pau sen aconsegueix en tot aquest principat. Solament vos pregam hi sia usat de diligencia e gran promptitud segons lo cas requer, e no poseu gens dupte car lo dit Castello es nostre.

Dada en Peralada a xx de juny del any mil cccc lxxxii.

Vitalis, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 88 v.

71

Convocatoria de Parlamento en Badalona para el dia 5 de agosto y que la ciudad designe síndico.

1472, julio 10 — Badalona

Don Johan per la gracia de Deu Rey d.Arago, de Navarra, de Sicilia, etc. Als amats e feels nostres los jurats de la nostra ciutat de Gerona, salut e dileccio. Per donar repos total en aquest principat e per coses que redunden gran servey nostre e benefici del dit principat havem delliberat tenir parlament general als habitants en lo dit principat en lo present loch de Badalona, a la celebracio del qual lo cinquen dia del mes d.agost prop venidor ab la present assignam, per ço vos diem e manam que trametau vostre sindich a la celebracio del dit parlament e en lo loch e dia per nos assignats. Car plazent a Deu lo dit dia hi serem personalment.

Dada en lo lloch de Badalona a x de juliol en l.any de la Nativitat de nostre Senyor mil cccc lxxxii.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 96.

72

A los jurados para que den plenos poderes a su síndico Ramón Raset de modo que pueda resolver sin tener que consultarles.

1472, septiembre 2 — Pedralbes

Amats e feels nostres. Ayr arriba aci ab nos lo amat e feel nostre e sindich vostre en Ramon Raset, e vista la letra e oyt a ell, vos responem que som meravellats de la dilacio de star tant lo dit sindich, e molt mes que no li ajau do-

nat poder sino que primer haia consultar ab vosaltres que de cert es cosa que molt nos ha desplagut e desplaui, e axi vos pregam encarregam e manam que de continent li escriuau e doneu potestat que per aquesta vegada no spere consulta sino que ell de per si ho puga fer car seria cosa de gran dilacio. E guardau per cosa del mon noy haja falla si amau nostre servey, car trametent lo com es vengut no.l freturava trametre ni per conseguent fer despeses, e vist lo que scrit vos haviem e la necessitat tant urgent e sguardant al benefici tant universal no us hi devieu aturar com es dit sino mostrar la voluntat e devocio que sempre haveu fet vers nostre servey, com totes les altres universitats sien concordades e no stigan si..o per vosaltres e la dilacio porta gran dan e deservey. Per ço trametem aquest correu volant tornant vos pregar e encarregar que axi hora per hora trametau lo dit poder o facultat al dit sindich amplissima de consentir en lo dit imposit sens retencio alguna si james de res nos enteneu servir.

Dada en Pedralbes a dos de setembre any mil CCCC LXXII.

Serena, Secret.

Original cosido entre los fols. 103-105 del Manual de acuerdos de 1471-73.

73

Que el sindico de Gerona sea autorizado para adherirse a la donación del condado de Ampurias a favor del infante D. Enrique.

1472, septiembre 4 — Pedralbes

Amats e feels nostres. Per quant los dos braços del parlament, ço es de la Iglesia e dels barons son contents consentir e donar loch a la gracia e donacio per nos feta al Illtre. infant don Enrich nostre car nebot del comtat d.Ampuries e terres de aquell en la forma que per nos es estada feta la dita donacio. E com aço no sia interes algu de les universitats reals ans benefici de aquelles, per tant vos pregam e encarregam quant podem, que si lo sindich vostre per ventura no tindra poder per consentir e donar loch per aqueixa ciutat en lo dit fet, decontinent li trametau e doneu poder de consentir en la forma e manera que hi donan loch los altres braços. En lo qual no haia falla ne dilacio alguna si serviros desijau.

Dada en Pedralbes a IIII de setembre M CCCC LXXII.

Chrespian, Secret.

Original cosido entre los folios 105-107 del Manual de acuerdos de 1471-73.

74

Credencial a favor de Pedro Beguda. Elogio del comportamiento de la ciudad durante la guerra y que se confiara poder suficiente al sindico para adherirse a las resoluciones del parlamento.

1472, septiembre 13 — Pedralbes

Amats e feels nostres. Reebuda havem vostra letra e hoyt lo amat nostre en Pere Beguda en lo que de part vostra dir nos ha volgut. Vos responem que los serveys de aqueixa ciutat havem hauts son tals e dignes de tal record, que justament obliguen a nos a tot benefici e honor d.aqueixa ciutat, e havem a gran voluntat esser vos ne be recordants en tot be vostre per ço com sabeu los temps son venguts en manera que no havem haut tal disposicio. Mas siau certs no ho oblidarem, per forma que conexereu nos haurem de tants serveys deguda memoria. E com sabeu per gracia de nostre Senyor Deu, los fets que han aportar repos a nos e a vosaltres stan en punt que si serem ajudats a present en poch dies sera dat fi a aquests treballs e se conseguira repos a tot aquest principat, e a vosaltres qui en totes coses qui han haut sguard a nostre servey ab gran amor vos sou mostrats primers e mes devots, donant als altres exempli de molta virtut e ara que som a conclusio d.aquests treballs deveu fer lo semblant e no esser derrers. Pregam vos per ço ab quanta voluntat podem que per servey nostre, be e repos vostre e de tot aquest principat sense dilacio trametau poder sufficient per consentir en lo parlament e coses fahedores en aquell segons scrit vos havem, e siau certs que ara ab la ajuda de Deu sera donat fi a tants treballs e de nos sentireu en tot temps deguda gratitud e amor de vostres grans serveis, segons per lo dit en Beguda mes largament de nostra part vos sera dit, al qual donareu fe e creença en lo que de part nostra vos dira.

De Pedralbes a XIII de setembre any M CCCC LXXII.

J. de Santjordi

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 110.

75

Que el sindico consienta en los mil florines que el Principado ha de pagar a Juan de Armendariz.

1472, septiembre 13 — Pedralbes

Amats e feels nostres. Per lo impediment que Joan d.Armendaric dona en aquest parlament a causa d.aquells III mil D florins que li son estats oferts per lo reintegrament que feu del castell de Tamarit has mogut expedient que dels

dits III mil D florins pach aquest principat los mil florins. E per ço us pregam e encarregam quant podem, que per servey nostre e expedicio del dit parlament, trametau manar a vostre sindich consenta per aqueixa ciutat en lo pagament dels dit mil florins, així com los altres sindichs de les altres ciutats e viles a les quals de present aiximateix scrivim deuen fer e prestar lo semblant consentiment.

Dada en Pedralbes a XIII de setembre M CCCC LXXII.

Original cosido entre los fols. 115-16 del Manual de acuerdos de 1471-73.

76

El Rey envía a la ciudad su procurador sindico para que regrese seguidamente provisto de suficiente poder para adherirse a las conclusiones acordadas en el parlamento.

1472, septiembre 21 — Pedralbes

Amats e feels nostres. Una letra de XVII del mes present havem reebuda a la qual vos responem que stam molt meravellats de vosaltres que jatsia per dos correus vos haíam escrit haveu dilatat e dilatau haver trames a vostre sindich facultat e licencia de consentir en totes les coses concordades en lo parlament que redunden en tant servey nostre, benefici e repos de tot aquest principat que mes no.s poria dir. E per ço havem delliberat trametra aquí lo dit sindich exhibidor de la present per mes amplament informar vos de les dites coses. Pregam e encarregam vos pertant, quant mes stretament podem, que decontinent en arribant lo dit sindich lo despacheu ab tot lo compliment que es necessari, per consentir en les dites coses e no.l detengau per cosa alguna ans torne lo mes prest que esser puixa e no diga que a culpa de vosaltres ha estat. Certificant vos que nos li havem manat, e reebut d.aquell jurament que ab recapte, o sens aquell, dins cert temps ha de esser tornat aquí segons per aquell totes aquestes e altres coses ensemps ab les noves ocorrents vos seran dites e referides per nostra part donarli eu fe e creença com a nostra propria persona.

Dada en Pedralbes a XXI de setembre del any mil CCCC XXII.

Vitalis, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 113.

77

La ciudad de Barcelona vuelve a la obediencia y fidelidad real.

1472, octubre 17 — Barcelona

Amats e feels nostres. A nostre Senyor Deu ha plagut dar fi a nostres treballs e repos a aquest Principat e axi que per gracia e benignitat sua havem re-duit a obediencia e fidelitat nostra la ciutat de Barcelona. E per quant es cosa de que nos havem singularíssima consolacio e fem a Deu gracies de la gracia que en aço ens fa. Havem delliberat fer vos ne participants per la amor e devocio que teniu al servey nostre.

Dada en Barcelona a xvii de octubre del any mil cccc lxxii.

Vitalis, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 127 v.

78

Credencial a favor del Subveguer.

1473, enero 15 — Castelló de Ampurias

Amats e feels nostres. Nos havem informat lo çotzveguer de Gerona portador de la present de algunes coses concernents servey nostre perque us seran referides per part nostre. Pregam e encarregam li doneu fe e creença com a nostra persona.

Dada en Castello de Ampurias a xv de janer del any mil cccc lxxiii.

Coloma, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 143 v.

79

Credencial a favor del secretario del rey, Miguel Vidal.

1473, enero 15 — Castelló de Ampurias

Amats e feels nostres. Nos havem donat carrech al amat e feel secretari nostre en Miquel Vidal exhibidor de la present vos diga algunes coses de nostra part que cumplen molt al nostre servey e estat e total repos de tots nostres regnes e terres segons per aquell vos sera referit. Encarregam e manam vos lo mes estretament que podem que al dit nostre secretari doneu fe e creença en quant vos dira de nostra part com a nostra propria persona e ho metau de con-

tinent en exequcio sens dificultat ne dilacio alguna car mes servey en ningun temps no.ns haveu fet ni poriau fer que sia mes car que aquest a nos accepte.

Dada en Castello de Ampurias a xv de janer del any mil CCCC LXXIII.

Coloma, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 153-4.

80

Que se prorrogue por otros quince dias el plazo de los gerundenses que sirven al Rey para el sitio de Perpiñán y que les sea aumentado su haber ya que no les es suficiente para sustentarse.

1473, enero 29 — Bolou

Amats e feels nostres. Encara que lo concert de la vila de Perpinya a culpa dels qui.l manejaven, pero no som fora d.esperança que prest plaent a Deu no se haia. E per ço delliberam tenir tota la gent de cavall e de peu per aconseguir aquesta empresa en lo que va lo universal repos. E per ço vos pregam e encarregam quant stretament podem en totes maneres vosaltres alargueu lo temps a la vostra gent que aci teim per xv dies mes, axi be los augmenteu lo sou ates que les vitualles son cares e los altres pehons han maior sou, que almenys los vostres vagen eguals ab los altres e de fet los trametau diners per que.s puixen sostenir e millor servir, feu ho en aquest cas que tant vos va com acostumat haveu e confiam si la gracia e servey nostres havets en car.

Dada en lo Volo a XXVIII de janer mil CCCC LXXIII.

Serena, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 159.

81

Entrada del Rey en Perpiñán.

1473, febrero 1 — Perpiñán

Amats e feels nostres. A la inmensa bondad de nostre Senyor Deu ha plagut per donar total repos a nos e nostres Regnes e subdits donar nos a la obediencia nostra aquesta vila en la qual intrant som estats rebuts ab tanta jubilacio que bonament no.s poria escriure e son estats presos en la entrada passats cent presoners e doscents cavalls e los altres se son recullits en lo castell, es aço lo que de present se sap e ara no.ns resta sino haver lo castell lo qual se te per lo Rey de França e tenim esperança dins breus dies fer vos ne sentir tals noves

que sera contentacio de tots, lo present avis vos havem volgut donar per la consolacio de vosaltres, feu ne a nostre Senyor Deus gracies a qui plau donar a nostre estat tant prosperos successos.

De la nostra vila de Perpinya lo primer de febrer any mil LXXIII.

Coloma, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 161.

82

Entrada del Rey en Perpiñán.

1473, febrero 1 — Perpiñán

Amats e feels nostres. Nos confiants en la ajuda e direccio de Nostre Senyor Deu per qui los reys regnen, havem empres encarar en aquesta vila intelligencies e concerts que en ella teniem, Deu qui es summa justicia, per sa clemencia e misericordia ha abraçada nostra justissima causa, en axi que ayr diumenge ora tarda ab totes nostres gents d.arms de cavall e de peu partim de la vila del Volo e arribam a mija legua de aquesta vila, tots Consols concorrent en acio generalment e consentiment de la dita vila, sense discrepancia alguna, ubert un portal de la dita vila receptaren en aquella totes nostres gents e isqueren nos a reebre e nos introduhiren en la vila essent ja quasi tres ores apres mija nit del dilluns seguent. Cosa molt mirable ere veure tant festiva e tant alegre recepcio, pus quotra ores stiguem de anar del portal fins a la posada. Sien fetes gracies a Deu que nos a comportat una tal vila com aquesta esser tiranicament ocupada e benignament sa ha volguda restituir a nostra Corona. Esperam en la ajuda de Deu que prest haurem lo castell e tota aquesta provincia, e sera donat repos en aquest principat, per quant es cosa tots nostres vassalls se deuen molt alegrar havem delliberat dar vos ne avis a fi que de tanta alegria participau.

De la nostra vila de Perpinya lo primer de febrer any mil CCCC LXXIII.

Jo. de Santjordi

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 161.

83

Que la ciudad envíe a Perpiñán veinticinco hombres diestros y bien armados pagados por un mes y conducidos por persona de representación.

1473, febrero 15 — Perpiñán

Amats e feels nostres. Vist quant va al estat nostre e repos de tot aquest principat de Cathalunya en la recuperacio del castell de la present vila de Perpinya lo qual tenim assitiat, e considerat nos trobarnos en persona se fan per

nos e tenim delliberat fer totes les provisions e diligencies necessaries en recobrar aquell, e per aquesta vila es fet lo semblant e tenim ferma esperança en nostre Senyor lo cobrarem molt prest, en lo qual e per nos e per la dita vila se fan grans e excessives despeses. E com se vulla que aci hage gent bastant e per a la expugnacio del dit castell, encara empero havem necessari per metra aquell dins la dita vila e fer defora los palenchs, fossats e altres fortalezas, ab les quals sia resistit e ofesa qualsevol potencia inimiga qui per ventura vingues, mil homens tots ballestes e sens aquell bonament no.s pot fer ni exequitar. E perque aci no.s porien trobar ne haver pertant com tota la gent de la dita vila e altre que nos tambe havem soldeuada aquella es ocupada en enfortir e en fer altres coses molt necessaries no se tropia altra forma per haverlos que aquesta, per tant havem delliberat fer vos la present pregant e encarregant vos que vosaltres nos trametau vint e cinch homens los millors e mes disposats que.s trobaran tots ab ses ballestes espases e cervelleres e los demes qui fer ho poran cuyrasses, los quals vinguen decontinent e sens dilacio en aquesta vila pagats per hun mes e ab aquells vingue hun home de cap e de fayso. E perque lo sou e despesa d.aquells no vingua a carrech de vosaltres nos som contents e ens plau que del fogatge que aqueixa ciutat ha de pagar als diputats e ha començat a correr en lo mes de juny prop passat vos atureu lo sou dels dits vint e cinch homens a rao de LV sous per cascun per tot lo dit mes. E ab la present vos donam facultat si empero per nos o per los dits diputats en lendemig no us sera pagat que vosaltres vos puxau retirar del dit fogatge la quantitat que muntara lo sou dels dits XXV homens per tot lo dit mes, e per res en aço no haia falla ne y metau dilacio si servir e complaurens desijau, e pensau quant compren aquesta fahena e que.s pot dir o donar total repos en tots nostres Regnes e terres havent lo dit castell o per lo contrari constituir aquests comtats e principat de Cathalunya en perpetua guerra e desolacio lo que no placia a Deu, haveu vos hi donchs ab diligencia usant de la fidelitat que bons vassalls e subdits usar deuen en vers lur Rey Senyor senyaladament en aquest cas tant urgent e necessari.

Dada en Perpinya a XV de febrer mil CCCC LXXIII.

Vitalis, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73. fol. 165-66.

84

Que el sueldo de los veintidós ballesteros sea retirado del «fogatge» de agosto.

1473, marzo 10 — Perpiñán

Jurats e prohomens amats e feels nostres. Per lo amat nostre en Luys Moles conjurat vostre havem reebuda vostra letra de crehença e oyt aquell en quant de part vostra nos ha volgut dir, havem hagut gran plaer dels XXII ho-

mens ballesters que tramesos nos haveu, e us ho tenim a servei accepte. E per quant en les letres que vos fem sobre la tramesa dels dits homens ballesters vos fou per nos dada licencia que vos pugau retornar la despesa de aquells del fogatge que comensa correr en juny prop passat per que la despesa no vingues a carrech de la dita ciutat e sia stat error en tal escriure com lo dit fogatge e imposit fins per tot lo mes de juliol prop passat sia e pertanga als egregi comte de Pades e magnifich mossen Johan Çarrera e mossen Bernat Margarit arrendadors en virtut del arrendament fet per los del parlament en la vila de Figueres celebrat en l'any passat, e no sia estada ne es nostra intencio tocar en lo que toca lo dit arrendament, per tant declarant vos sobre aço la intencio nostra ab la present vos donam e conferim licencia que on per los diputats del present principat de Cathalunya no sera donat orde en pagar lo sou dels dits vint e dos ballesters que tramesos nos haveu segons los havem escrit, que del fogatge e del imposit de aqueixa ciutat e batlia, que comensa a correr lo primer dia del mes de agost prop passat, vos puixau retornar e retureu lo sou dels dits xxii ballesters per un mes a raho de cinquanta cinch sous per cascu per tot lo dit mes, e axi ho scrivim e manam a nostre receptor en aqueixa ciutat en Gabriel Campmany que ho passe e no hi faça empaig algu com aquesta sia nostra voluntat.

Dada en la vila de Perpinya a x de març del any mil cccc lxxiii.

Vitalis, Secret.

A. M. G., Cartas reales, Juan II.

85

Que los jurados con ayuda de mossen Margarit le envien el mayor número posible de refuerzos.

1473, abril 13 — Perpiñán

Als Magnifich Conseller amats e feels nostres mossen Bernat Margarit cavaller, e los Jurats de la nostra ciutat de Gerona.

Als magnifich Conseller amats e feels nostres. Vostres letres havem reebudes a les quals responem, que atesa la necessitat en que estam per defensio de la present vila e per tots vosaltres no duptant metra la persona e vida per tots no deu esser mesa dificultat alguna ne dilacio en trametrens gents les mes que puxa car ir entraren ia en Rossello les gents d'armes fins en nombre de xi mil combatents e axi es de molta necessitat lo que fer teniu sia prest. E pensau que vencer aquesta junta de francesos es aconseguir lo repos e pau universal, e venint lo contrari serie metrens en treball e conguixa, e axi no refuseu ara en aço qui es lo terme e fi de mal pus fins aci be e virtuosament per nostre estat e ser-

vey. Es nostra intencio que per vosaltres jurats ab intervencio de vos mossen Margarit per part de nostra maiestat sie elegit lo mes nombre que.s pugue de gent, e aquell sia a nosaltres trames decontinent, car la tarda porta gran interes a nostre estat haiu vos hi tots per nostre servey segons de vos confiam.

Dada en Perpinya a XIII d.abril any mil CCCC LXXIII.

Coloma, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 194.

86

El Rey sitiado en Perpiñán convoca Cortes para el día 10 y pide le sean enviados dos síndicos de Gerona con poder suficiente para adherirse a los acuerdos sin tener que consultarlos.

1473, mayo 5 — Perpiñán

Amats e feels nostres. Be creem no ignorats la convocacio per nos feta de les Corts als incoles e habitants en lo present principat de Cathalunya ab proposit e intencio de redreçar les coses que en lo dit principat han mester reparacio, e encare per donar orde en la recuperacio de aquests comtats de Rossello e de Cerdanya per lo Rey de França contra tota justicia ocupats, a fi que reduits aquells a la obediencia nostra lo present principat de Catalunya sia en total pau e repos constituit, e reduida a la obediencia nostra la present vila de Perpinya, la ciutat de Elna e altres viles e forces d.aquests comtats. E entenent a reduir a nostra obediencia lo castell d.aquesta vila es se seguit que lo Rey de França per socorrer lo dit castell ha trames aci gran nombre de gent d.armes de cavall e de peu, lo qual ha posat siti en aquesta vila on nostra reyal persona se troba, e s.esforcen en estrenyer nos tant com poden comptant pendre la persona nostra e barrejar la vila e donarla a sacomano. Nos empero estam be fortificats en la dita vila e confiam en la ajuda de nostre Senyor Deu, nos donara complida victoria de aquells. E axi tots nostres feels vassalls se deuen de aço molt sentir, e considerar nos som Rey e senyor constituit en edat tant provecta exposam nostra persona a tants treballs per lo be e repos d.aquest principat com deuem esser per nostres feels vassalls socorregut e ajudat. E perque en aquestes coses e necessitats pugam millor provehir, vist lo temps de la convocacio de la dita Cort passa a deu de aquest mes, havem delliberat fer la preposicio de la dita Cort e continuar aquella en la present vila, estimant de aço se seguiran molts beneficis, servey a nostre senyor Deu ab la ajuda del qual e de tots nostres vassalls provehirem en tal manera en les coses necessaries que lansarem aquesta gent francesa d.aquesta terra e constituirem aquella en total pau e repos. E axi per donar orde en les dites coses vos encarregam e manam molt estretament, la pre-

sent vista, sens alguna dilació trametau vostres sindichs ab bastant poder per entrevenir en les dites Corts e consentir en tots los actes fahedors, e especialment en aquells qui per expulsio dels enemichs son necessaris fer, e quant en aquests porten tal poder que no sia necessari consultar vista la gran necessitat ocorrent e lo benefici e repos que lo dit principat e regnes e terres nostres de ço se seguira

Dada en la vila de Perpinya a v de maig de mil CCCC LXXIII.

Coloma, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 205-6.

87

El Rey pide cuarenta hombres de la vegueria para fortificar la villa de Argilés.

1473, julio 16 — Perpiñán

Amats e feels nostres. Jatsia haiam fermades treves fins al primer d.octubre ab los nostres enemichs, empero es nostra voluntat per la conservacio de les terres que tenim a Rossello entendre en fortificar e reparar la vila de Argilés, sens la qual les altres terres sostenir no.s poden, e per ço ab la maior afeccio que podem vos pregam e manam, que de aqueixa vegueria nos trametau quaranta homens pagats fins al dit primer d.octubre e tots vinguen ab palas de ferro, axades e parpals e cabaços per a que pugam fer la labor que necessaria es per a la defensio de la dita vila de Argiles, e no haia dilacio alguna com aquesta sia nostra voluntat.

Dada en Perpinya a XVI de juliol any M CCCC LXXIII.

Jacobus Roqua

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 183 v.

88

Que la ciudad satisfaga a F. Beuda lo que le debe por los servicios prestados en el sitio de Perpiñán.

1473, agosto 2 — Perpiñán

Amats e feels nostres. Informats som que al amat e feel nostre en Francesch Beuda menor de dies son degudes algunes quantitats per lo compliment de la paga de la gent que porta en nostre servey tramesa per vosaltres de la mesada de abril passat, jatsia algunes l.in haia mancat. E perque en apres lo dit Francesch Beuda ha estat en nostre servey continuament ab tres e quatre be dos mesos sens haver haut paga alguna de vos, ans be es estat a costes e despeses sues

e james se.n es anat, vist la necessitat en que estavem fins que los enemichs havien levat lo siti e de nos ha haut licencia; e no seria raho hagues tan gran dan puix que de manament nostre atura oferint-li lo fariem pagar per vosaltres, e axí havent sguart a les dites coses, vos dehim pregam, encarregam e manam quant afectadament podem si pagat no.l haureu al reebre de la present, sens dilacio la façau pagar entegrament de tot lo que li sera degut perque ab altra vegada ab major voluntat pugua venir a servir, e per poca cosa no reste interessat ni mal content. E axi fareu hi lo que sempre ab voluntat en lo que ha esguart a nostre servey haveu acostumat e de vosaltres confiam.

Dada en Perpinya a dos de agost any M CCCC LXXIII.

Serena, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 220.

89

Independientemente de los peones enviados para fortificar Argilés, solicita el Rey el mayor número posible de gente bien armada, socorrida por diez días y avituallada para cuatro.

1473, septiembre 2 — Perpiñán

Amats e feels nostres. Nos per coses grantment concerns lo benefici e repos d.aquesta provincia e molt redundants en lo servei nostre havem delliberat aiustar tota la mes gent que porem, per fets que en la present no us podem significar, per ço amb la major afeccio e voluntat que podem vos pregam e encarregam que si may nos delliberats servir, ara vos vullau dispondre en trame-trens ab alguna persona de recapte la millor gent e millor armada que poreu, pagada per a deu dies e avituallada per a quatre, al Castell de Montesquiú, a on fem aiustar altre gent de les terres mes propinques, de les quals fem especial compte pus promptament en aquesta necessitat serem socorreguts. La qual gent es nostra voluntat vinga armada e per lo dit temps, ultra aquella gent que us havem manat e escrit fos dada a Luis Margarit per les obres de Argilers, en lo qual negoci dareu aquella promptissima expedicio que lo cas requer e de vosaltres confiam per assenyalat servey que.ns ne fareu, del qual indubítadament tindrem recordanda.

Dada en Perpinya a II de setembre mil CCCC LXXIII.

Jacobus Roqua

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 224.

90

Credencial a favor del Secretario del Rey para que de acuerdo con los jurados envíe refuerzos para la defensa de Argilés.

1473, septiembre 6 — Perpiñán

Amats e feels nostres. Perque en lo present die los enemichs son anats a posar siti sobre Argilers e ja tenen siti en aquell ab artellaria que hi han portada e ab proposit de haverlo, e havent aquella entrar en aqueix Empurda, e podeu pensar que encara que dins dita vila mossen Pedro Dausa stiga ab alguna gent de cavall e de peu, pero no es dubte que per no esser en lo nombre que seria obs ten gran perill que no.l haien. E per consegüent es necessari que per totés vies hi sia ajudat, car conservant se dita vila es conservar se tot e escusar la dita entrada, per ço es necessari que vosaltres e les altres universitats de aqueix Empurda aquí escrivim, ab quanta gent de peu e de cavall haver poreu, axi de aqueixa ciutat com de la vegaria e tota altra, vingueu a la dita via d.Argilers o de Elna hon trobareu tota nostra gent per poder donar sobre los enemichs e fer los levar e haver ne gloriosa victoria, car per ço trametem lo Secretari nostre portador de la present per sollicitar e informar vos de la present necessitat pus largament. E aixi en tot lo que de nostra part vos dirá donauli plena fe e creença e exequtau ho com si personalment vos ho dehiem.

Dada en Perpinya a VI de setembre any mil CCCC LXXIII.

Serena, secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 225.

91

Que la ciudad pague los impuestos acordados en las Cortes de Barcelona.

1473, octubre 6 — Rosas

Amats e feels nostres. Aquexa ciutat segons som informats recusaria pagar los drets del imposit juxta forma del capitol fet e ordonat en la Cort de Barcelona, lo qual redunda en gran deservy nostre e dan de les generalitats d.aquest Principat. Perque us manam quant estretament podem, sens altra dilació pagueu lo dit imposit juxta forma del dit capitol de la Cort de Barcelona, com axi de raho fer se dega.

Dada en Roses a VI de octubre M CCCC LXXIII.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1471-73, fol. 228.

El rey D. Juan concede a la ciudad, a ruegos del sindico Pedro de Terrades y en atención a los grandes servicios recibidos de la misma, que las cuarenta o cincuenta libras que quedan por recaudar de la talla convocada por el usaje «Princeps namque» sean invertidos en el sostenimiento de la «botiga del forment».

1474, mayo 20 — Barcelona

Don Joan per la gracia de Deu Rey d.Arago, de Navarra, etc. Als amats e feels nostres los jurats de la ciutat de Gerona. Salut e dileccio. Per lo amat nostre en Pere de Terrades ciutada e sindich de la dita ciutat som stats suplicats per vostra part, que com nos stant en la vila de Perpinya en l.any proppassat per la convocacio del usatge de princeps namque de nostra manament per tota Cathalunya manada cridar, per aqueixa dita ciutat de Gerona fou feta una talla tota dedicada per fer gent per la dita convocacio del dit usatge, o convertida la dita talla en lo que per nostra Maiestat fos manat, e ja certa part de la gent fou tramesa a nos en la dita vila de Perpinya, o en nostre servey pagada del procehit de la dita talla, de la qual som informats hi ha alguna resta de alguns qui no han pagat de quantitat de quaranta fins en cinquanta lliures. E ates que vosaltres per augment e utilitat de la dita ciutat tingau e haiau creada en aquella botiga de forment, la qual per la gran depauperació en que es pervenguda la dita ciutat per causa de les turbacions passades no podeu sostenir, fos nostra merce esser contents que les dites quaranta fins en cinquanta lliures restants pagar de la dessus dita talla, o lo que en resta a pagar e exhigir sia per vosaltres exequat, e hagut e lo procehit sia mes e convertit en la botiga del dit forment fahent vos ne nos gracia e relaxacio a la dita ciutat per obs e sustentacio de la dita botiga de forment. Hon nos vista la dita suplicacio, atesos los grans serveys que la dita ciutat de Gerona en tot temps havem rebuts e entenem rebre per avant, e ates la inopia en que es pervenguda per servey nostre, ab tenor de la present vos dihem e certificam com a nos plau e som contents que vosaltres puixau exequar lo que resta exhigir de la dita talla de xxxx fins en cinquanta lliures e lo procehit convertir a ops de la dita botiga del forment de la dita ciutat, e augment de aquella, e us fem gracia e relaxacio per obs de la dita botiga e per los dits respectes de la dita quantitat de la dita talla de quaranta fins en cinquanta lliures e no mes avant. Manants ab aquestes mateixes a tots e sengles oficials nostres a pena de cinch cents florins d.or que les presents tinguen e observen e façen tenir e observar fermament.

Dada en Barchelona a vint del mes de maig en l.any de la nativitat del Senyor mil CCCC LXX quatre.

A. M. G., Cartas reales, Juan II.

93

El rey D. Juan reclama, dentro el plazo de un mes, el «dret de coronació» que pedido en noviembre de 1460 no se pudo hacer efectivo debido a las turbaciones del principado.

1475, julio 10 — Barcelona

Als amats e feels nostres los jurats e prohomens de la ciutat de Gerona. Salut e dileccio. En lo mes de noembre del any M CCCC LX per nos fou introita demanda per raho de nostra benaventurada coronacio e intimada e notificada en lo present principat de Cathalunya e als jurats qui lavors eren de aqueixa ciutat vostres predecessors, per lo amat conseller e batlle general nostre en lo dit principat mossen Arnau Fenolleda qui.n havia special comissio e carrech ab letra sua dada en la present ciutat de Barcelona a XXIII dels dits mes e any. E com la turbacio qui del dit temps ensa es estada en lo dit principat haia dada alguna causa que la dita quantitat que aquexa universitat e singulars de aquella se pertany a pagar a nos per raho de la dita coronacio no sia estada poguda exhibir o exeqtar, havem ara delliberat exhigir aquella e a sobre abundant cautela fer vos la present intimantvos que dins un mes primer vinent apres queus sera feta la present liurada o executada presentada, paguets a nos o assi a nostre thesaurer en Barcelona segons que per semblant raho paguats per raho de la coronacio del serenissimo senyor rey don Alfonso de gloriosa memoria germa e predecessor nostre, o haiiau trames persona o persones ab poder bastant de fermar e concordar ab nos de la subvencio que vosaltres e aqueixa dita universitat e singulars de aquella son tenguts fer a nos per raho e en subvencio de la dita coronacio, e en altra manera passat lo dit termini encontinent seria feta real exequcio contra vosaltres e los singulars de aqueixa dita universitat e bens vostres e lurs segons que per deute real e fischal se pertany e es acostumat.

Dada en Barcelona a x dies del mes de juliol del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu mil CCCC LXXV.

A. M. G., Original cosido en el Manual de acuerdos de 1475 y numerado de fol. 55.

94

Sobre los hechos de Cassá y de la ceca. Credencial a favor de Pedro Begudá.

1475, julio 17 — Barcelona

Be amats e feels nostres. Per vosaltres es estat trames a nostra Magestat lo amat nostre en Pere Beguda conjurat vostre sobre los fets de Caça en los quals per part de aqueixa ciutat ha feta assats instancia, e per quant nos havem vol-

gut oyr personalment los merits de la dita causa ha convengut detenir lo fins aquesta hora que li es estada per nos consentida licencia de anarsen, certificant vos que per nos no sera fet sino la justicia en lo dit fet, e axi mateix en los fets de la seca per los quals a nos ha suplicat per part vostra, havem fetà certa provisio la qual vos sera referida per lo dit Beguda, certificant vos per semblant que sobre la inobediencia qui us es feta a causa del capitol en haver a nostres mans la yglesia de Caça havem pres gran displicencia. E per ço havem manades oportunes provisions de les quals facilment se dampnages al dit loc. Don per lo descarrech nostre havem manat al dit Pere Beguda dir e explicar vos de part nostra algunes coses sobre les quals vos manam li doneu plena fe e creença com a nostra propria persona.

Dada en Barcelona a XVII del mes de juliol del any mil CCCC LXXV.

Vitalis, Secret.

A. M. G., Cartas reales, Juan II.

95

El rey D. Juan pide a los jurados, que para la mayor solemnidad de la toma de posesión del Maestrazgo de Calatrava, devuelto y restituido a su hijo D. Alfonso de Aragón por los reyes de Castilla, D. Fernando y D.º Isabel, contribuya la ciudad con el envío de cuatro caballeros pagados por tres meses.

1475, julio 21 — Barcelona

Amats e feels nostres. Los serenissimos Rey e Reyna de Castella e de Leon, de Sicilia, etc., fill e filla nostres carissimos han scrit axi a nos com al Illtre. Reverend don Alonso de Arago Mestre del Orde e cavalleria de Calatrava nostre molt car e molt amat fill e germa llur, certificant com han restituit e tornat e tornen en possessio del dit mestrat al dit don Alonso. Jatsia james ell haia desistit ni renunciat en aquell haventli tremes la creu, abit, banders e insignes degudes e pertinents al demunt dit Maestrat e ab oferta segons la voluntat e preparatori que tenen decontinent que ell sia alla en llur servey tenenli preparada a fer donar la possessio de totes les forces places universitats e drets del dit Maestrat. E axi lo dit mestre ab voluntat e licencia nostres ho ha acceptat. E puix los dits senyors Rey e Reyna lo volen e scriuen en tot cas vaia, e per satisfacer al dessus dit, e per conseguent al servey nostre e llur, nos havem delliberat trametrel, e porque vaia ab mes e major reputacio e satisfacer axi al servey nostre e dels dits serenissimos Rey e Reyna segons la disposicio en que de present se troben que se.n pace cent homèns d.arnes e CCL ginets dels quals nos li do-

nam L homens d.arnes e CL ginets e que los restants fins al dit nombre que entre los principals e devots e fidelissimos de aquests nostres regnes haien a fer e compartir axi com los havem compartits entre aquells. E perque vosaltres sou entre aquells e principals venint ne a la porcio de aqueixa ciutat quatre de cavall, ço es dos homens d.arnes e dos ginets. Vos pregam e encarregam ab quanta voluntat e afeccio podem que per contemplacio e servey nostres e dels serenissimos Rey e Reyna, esguarts dessus dits, vullau donar e trametre los dits quatre de cavall que sien persones dispostes ben armats e apunt, pagats per temps de tres mesos, oferintvos que ultra que.s sera pres en gran estima e servey la despesa que en la tramesa de aquells, ferm empero lo dit temps, aquella vos farem pagar en la conclusio e finament de la Cort de aquest Principat, e cove que de fet lo dessus dit exequiteu perque dins breu temps, e al pus larch dintre vuyt dies, lo dit Mestre deu partir segons per lo portador de la present qui de nos sen va e sols per aço informat pus amplament de nostres parts vos sera referit, sia cregut e per vosaltres exequat ab la voluntat e devocio que acostumat haveu e comfiam car de cosa mayor e mes esencial a nos e als dits serenissimos Rey e Reyna a present no porieu complaure ne servir.

Dada en Barcelona a XXI de juliol any M CCCC LXXV.

Serena, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1475 fol. 49-50.

96

Del Rey a mossen Joan Sarriera baile general de Catalunya y a Francisco Loberes lugarteniente del baile general en la ciudad y vegueria de Gerona, para que no pongan impedimento a la ciudad en la posesión y pacífico uso y disfrute de las aguas del río Ter, que a través de canales y acequias son traídas a la misma, hasta que previa consulta el monarca resuelva sobre el particular.

1475, septiembre 18 — Barcelona *

Don Joan per la gracia de Deu Rey d.Arago, de Navarra, etc. Als magnífichs conseller e amats nostres mossen Joan Çariera cavaller batle general en lo Principat de Cathalunya e en Francesch Loberes loctinent en lo dit ofici de batle general en la ciutat e vegueria de Gerona e a cascu de vos a qui pervendran e seran les presents presentades, salut e dileccio.

A nostra serenitat es stat exposat querehosament per lo amat nostre en Pe-

* Esta provisión si bien figura en el Manual de 1477 lleva fecha de septiembre de 1475 y efectivamente no puede ser de 1477 por cuanto fue intimada el 25 de junio de dicho año de 1477.

re de Terrades ciutada e sindich de la dita ciutat de Gerona en nom e per part de la dita ciutat, dien que jatsia la dita ciutat e singulars de aquella de gran temps ença que memoria de homens no es en contrari sia en pacifica quieta e total possessio de haver empriu tant per les possessions que son fora com de dins la ciutat, de les aygues que ixen del riu de Teer e ab cequies e en altra manera decorren a la dita ciutat, en la qual per foradament fet en la muralla de la dita ciutat les dites aygues e per canals de pedra e de fust e ab cequies intren. Empero vosaltres o l'altre de vos novament prohibirieu e empacharieu e de fet haurieu prohibit e empachat la dita ciutat e singulars de aquella la dita possessio e empriu en que e be son de les dites aygues en gran dan e periuy de la dita ciutat e singulars d'aquella. Per tant som stats per lo dit Pere de Terrades en lo dit nom humilment suplicats fos nostra merce en e sobre les dites coses del remey de justicia infrascrit provehir la qual suplicacio entesa e admesa com a justa. Ab tenor de les presents e de nostra certa sciencia vos dehim e manam stretament sots incorriment de nostra ira e indignacio e pena de mil florins de vostres bens si fareu lo contrari havedors, e a nostres cofrens aplicadors, que si prohibicio o empach algu haureu fer, o entendrieu fer contra la dita ciutat e singulars de aquella en e sobre lo empriu de les dites aygues la dita prohibicio e empaig vistes les presents, tolgau e revoqueu e façau toltre e revocar. E no façau ni fer permatau o provehiau novitat alguna a la dita ciutat, e singulars en e sobre la possessio e empriu en que son de les dites aygues e fins aci han acostumat, fins a tan que ns en haiau consultat e per nos hi sia per justicia provehit. Guardant vos de fer lo contrari en alguna manera si la gracia nostra haveu cara e la dita pena disijau incorrer.

Dada en Barcelona a XVIII del mes de setembre en l'any de la Nativitat del nostre Senyor mil CCCC LXXV.

Pages, Vicecanciller.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1477, fol. 40 v.

97

Que la ciudad envíe un síndico a Lérida en razón de las Cortes presididas por la infanta D.ª Juana.

1475, diciembre 28 — Zaragoza

Amats e feels nostres. Nos fem tornar de present a la ciutat de Leyda la Iltre. Infanta nostra filla qui aci a nos era venguda per festes, per entendre en continuar e strenyer la Cort de Cathalunya e alla fem anar lo Rdm. Patriarcha qui es aci e hi fem venir lo egregi comte de Prades e altres barons cavallers e sindichs de universitats. Per ço vos encarregam e manam que decontinent la

present vista trametau a la dita ciutat de Leyda vostre sindich. E en aço no haia dilació ni falla si haveu car lo servey nostre.

Dada en Çaragoça a xxviii de deembre del any mil cccc lxx sis.

Vitalis, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1476, fol. 6.

98

El Rey participa que el día 19 estará en Lérida para las Cortes y ordena que no falte la representación de Gerona.

1476, enero 12 — Zaragoza

Amats e feels nostres. Per coses molt necessaries summament concernents servey nostre e benefici de aqueix nostre principat havem delliberat divendres prop vinent que.s comptaran de xviii del present mes de janer indubitadament migençant lo adjutori divinal esser personalment en la ciutat nostra de Leyda per procehir e strenyer la Cort general del nostre principat. Encarregam per tant e manam vos quant stretament podem trametau decontinent vostres sindichs a la dita ciutat de Leyda per forma que y sien per al dit xviii dia del present per tal que pugan assistir e intervenir en les dites coses e no y haia falla.

Dada en Çaragoça a xii de janer del any mil cccc lxxxvi.

Xpian, Prothonotarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1476, fol. 6.

99

Participa que la infanta D.ª Juana estará en Lérida el día 6 en razón de las Cortes y reitera la necesidad de que no falte la representación gerundense.

1476, marzo 4 — Zaragoza

Amats e feels nostres. La Iltre. Infanta Dona Joana nostra cara filla e lloctinent general en aqueix nostre principat es huy partida d.aci e sera dimecres primer vinent que seran sis del present migensant lo adijutori divinal indubitadament en la ciutat de Leyda per entendre en la continuacio e prosseccio de les Corts e en provehir en les necessitats, e altres coses occorrents en lo dit principat. Manam vos per tant trametau decontinent vostres sindichs e procuradors per forma que per al dit dimecres sien en la dita ciutat de Leyda per tal que ab los altres puguen entrevenir en les dites coses e no haia falla.

Dada en Çaragoça a iiii de març any m cccc lxxxvi.

Xpian, Prothonot.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1476, fol. 15.

100

Credencial y autorización a favor de Juan de Cardona para batir moneda.

1476, marzo 17 — Zaragoza

Amats e feels nostres. Nos havem donada licencia e facultat al amat nostre Joan de Cardona exhibidor de aquesta de fer certs batiments de monedes e coses en aqueixa secca segons per ell vos sera referit. Encarregam e manam vos quant stretament podem no li doneu empaig ne li fassau contradicció alguna, ans li lexeu fer reyalment e batre ço que volra, car de tot som avisats e certificats plenament en lo qual no poseu dificultat alguna si nostra gracia haveu cara e servir nos desijau.

Dada en Çaragoça a XXVII de març mil CCCC LXXVI.

Xpian, Prothonot.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1476, fol. 20.

101

El Rey participa haber dado orden a Juan de Salcedo para que restituya a Pedro de Planella lo que le quitó y muestra su desagrado por el hecho.

1476, mayo 16 — Tudela

Feels nostres. Vostra letra de VII del present havem rebuda, e responent al contengut en aquella nos es stada cosa molesta lo que ha fet Joan de Salzedo, pero nos li scrivim de manera que conexera nos fa poch servey en cometra tals insults. Crehem que rebuda nostra letra no matra dilacio alguna en restituhir lo que a pres de Pere Planella. La reparacio e numinacio de aqueixa ciutat haiau anira per nostre servey e benefici de la cosa publica de aquella.

Dada en Tudela a XVI de maig any mil CCCC LXXVI.

Galcerandus Bertrandus

A. M. G., Manual de acuerdos de 1476, fol. 33.

102

El Rey pide a la ciudad mande un síndico, persona de las más calificadas, para asistirle en las vistas que ha de celebrar con el Rey de Castilla.

1476, junio 1 — Zaragoza

Amats e feels nostres. Lo serenissimo Rey de Castella, de Sicilia, etc., nostre carissimo fill primogenit nos ha per ses letres suplicat que a les vistes que entre nos e ell per benefici e pacifich stat de nostres regnes e terres se han molt

prestament fer amenem ab nos dels mes principals prelats, barons e altres militars e sindichs de universitats d.aquests nostres regnes e terres, ço es de Çaragoça, Valencia, Barchelona e de aqueixa ciutat e d.altres ciutats d.aqueix nostre principat, a fi que ab aquells puixam ensemps delliberar les coses que cumplen e satisfacen al servici e stat de nostra Reyal M. e del dit carissimo fill nostre, e al be repos e tranquillitat de la cosa publica de tots los dits regnes e terres nostres, e en especial del dit principat. Per ço us diem encarregam e manam quant mes *stretament podem, que decontinent tota dilacio e consulta cessants* ne sperar sobre aço altra manament, fassau metra en orde la hun dels sindichs mes principal, e qui mes importa per aqueixa nostra ciutat a entrevenir en la Cort de Cathalunya qui a present se celebre en la ciutat de Leyda constituït e ordenat lo qual tan prest fassau partir e venir a nos on sevulla que siam per acompanyar nos a les dites vistes e entendre en les dites coses e consellar en aquelles ensemps ab los altres dessusdits als quals semblantment scrivim. E per quant amau lo servey e stat nostre e del dit carissimo fill nostre no fassau lo contrari, com per lo be e repos de tots sia aquesta nostra final determenada e inmutable intencio e voluntat.

Dada en Çaragoça lo primer de juny any mil CCCC LXXVI.

Galcerandus Bertrandus

A. M. G., Manual de acuerdos de 1476, fol. 36.

103

Credencial a favor del obispo Juan Margarit.

1476, octubre 11 — Tudela

Amats e feels nostres. Lo exhibidor de la present sera lo venerable pare en Xhrist amat conseller e cançeller nostre lo bisbe de Gerona a ple informat del que de nostra part vos ha dir. Pregam sia cregut com nostra propia persona.

Dada en Tudela a XI d.octubre M CCCC LXXVI.

Coloma, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1476, fol. 72.

104

El Rey participa haber ordenado a Salcedo ponga en libertad a Gaspar de la Via, que le ha reprochado su comportamiento y que pronto estará en Cataluña.

1476, octubre 25 — Tudela

Amats e feels nostres. Vostra letra havem reebut ab la copia de les letres de deseximents de Salzedo e de la resposta vostra y replica sua, e com ha pres

en Gaspar de la Via. e dels altres desordens que cada dia comet ja erem per altres certificats y de les necessitats de aqueixa provincia, al qual Salzedo nos scrivim e manam que en continent sens excusa alguna que no pot tenir ni li admetriem delliure lo dit Gaspar e s.abstenga de tals errors reprentlo per aquella y de manera que no li plaura y mancho si perseverara en tals actes lo que no creem. Nos partim dema la via de Çaragoça y plaent a nostre Senyor dintre poch dies serem en Cathalunya e provehirem a les dites necessitats. Entretant vos pregam e encarregam en la reparacio e defensio de vosaltres e ofensio dels qui us voldran noure entengau com a bons e feels vassalls e haveu be acostumat e confiam de vosaltres.

Dada en Tudela a XXV d.octubre del any mil CCCC LXXVI.

Coloma, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1476, fol. 71 v.

105

Rendición del castillo de Toro por el rey de Castilla.

1476, octubre 25 — Cortes

Amats e feels nostres. En aquest punt havem reebut correu e letres del Serenissimo Rey de Castella nostre carissimo fill avisant com lo Castell de Toro fet lo aparell per combatre. I se li es donat, es un gran fet, e per esser nova tal de la qual sien fetes gracies a nostro Senyor, per vostre plaer e consolacio vos ho scrivim, stendreula per la ciutat per que haien llur part del plaer.

Dada en Cortes a xxv d.octubre any mil CCCC LXXVI.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1476, fol. 73 v.

106

El Rey participa que habiendo su hijo el rey de Castilla ordenado sobreseimiento y tregua entre la Ciudad y Juan de Salzedo, éste ha ofrecido guardarla pero no los jurados que le siguen hostilizando y manda a éstos que la acepten, en tanto el soberano llega a Cataluña.

1476, noviembre 20 — Zaragoza

Capita e Jurats. Segons havem entes havent scrit e manat lo Serenissimo Rey de Castella nostre carissimo fill a Joan de Salzedo que fes sobresehiment ab aqueixa ciutat fins nos fossem en Cathalunya, per part de aquell es stat ofeit lo dit sobresehiment a vosaltres dits jurats e haveulo repudiat, e de aquei-

xa ciutat se corre e damnifica lo dit Salzedo e lo loch de Foixa a hon sta, y si axi es no es sens admiracio car seria adversar a la voluntat del dit carissimo Rey nostre fill e procurar a nos e aquell, deservicis e dan a la terra, lo que no haveu vosaltres acostumat. E per ço havem delliberat fer vos la present, pregant e encarregant e manant vos que encontinent fermeu lo dit sobresehimt o treva ab lo dit Salzedo fins nos plaent nostre Senyor siam en Cathalunya e dos mesos apres, en lo qual temps entenem compondre e levar qualsevol diferencies que entre vosaltres sien, e com de vosaltres confiam unidament enteneu en expellir los enemichs de la terra e defendre e guardar la de aquells e fareu vostre costum e a nos e al dit Serenissimo Rey nostre fill servey molt accepte.

Dada en Çaragoça a xx de noembre any mil CCCC LXXVI.

Galserandus Bertrandus

A. M. G., Manual de Acuerdos de 1476, fol. 79 v.

107

El Rey prohíbe que el parlamento de Gerona se vuelva a reunir, que restituya todo a su anterior estado, que pongan en libertad a los colectores del General encarcelados en Gerona y en Castellón y participa que no siéndole posible acudir personalmente a la defensa del Ampurdán manda a su nieto, el infante D. Felipe, con cien lanzas pagadas por dos meses.

1477, febrero 12 — Zaragoza

Don Johan per la gracia de Deu Rey d.Arago, etc. Als venerables nobles magnífichs Concellers amats e feels nostres, lo bisbe de Gerona nostre canceller, mossen Johan Çarrera capita de Gerona e batle general en lo principat de Cathalunya, mossen Álvaro de Madrigal president en lo comdat d.Empuries, e altres prelats e persones ecclesiastiques, militars e persones del stament o braç reyal poblats e residents en la provincia d.Emporda, e a cada hu d.ells, salut e dileccio.

De continent que sabem vos ereu aiustats en la ciutat de Gerona e aquell aiust apellaveu parlament e convenieu eus congregaveu ab so de campana com en una Cort, e que tenieu animo de metre les mans en les generalitats per fer gent de cavall per defensio e conservacio a la fidelitat e obediencia nostra de aqueixa provincia, prenguem admiracio gran de tal manera de aiust per esser cosa tant nova e tant impracticable, car celebrant la serenissima Reyna de Sicilia de ça far nostre carissima filla e locinent general en Cathalunya Corts generals a tots los del principat, en un mateix temps no podia haver parlament en lo mateix principat ne.s podia dividir e fer dos caps a un cors que fora cosa tant

diforma i monstruosa com podeu pensar ni.s podia apellar parlament mancant legitima persona per presidir i moltes altres coses que en parlaments han con-
 correr com sabèu, hi veent de tal novitat tota la terra sentirse hi que era perpetat seguirse.n scandels hi inconvenients grans, scrivim a vosaltres venerable bis-
 be, e mossen Johan Carriera perque vostres officis e carrech que teniu de nos sou persones que mes representan e comprenen en aqueixa provincia, pregant,
 encarregant e manant vos que desistisseu dels dits aiusts e actes que no podien sino portar molt maior dèsservici a nos e dan a tota la cosa publica del dit prin-
 cipat que no seria lo benefici que a la defensio de aqueixa provincia seguir se.n podia. E perque.s afirmava fer aço vosaltres ab licencia e auctoritat nostra vos significavem james tal auctoritat o licencia esser de nos procehida ni haver sta-
 da james ni esser tal nostra voluntat, e havem apres sabut que aquesta letra nostra e altres de la dita serenissima Reyna nostra filla vos son stades presen-
 tades, e per ço no haveu dexat de procehir als dits aiusts, e en virtut de aquells a aprehencio de les generalitats dessus dites y encara a capcio de algunes per-
 sones collectores de aquelles y preteneu que la licencia en virtut de la qual feu aquestes coses esser vos per nos dada ab provisio patent nostra hi en virtut de una letra de creença que mossen Vallgornera de nos se.n porta y les letres ab que us ne prohibiem eren closes, e que no podien periudicar a la patent, e sa-
 but aço encara que fossem prou recordants del efecte de aquella havem volgut veure en lo registre la dita provisio patent la qual havem feta llegir en nostre consell, hi es stat vist per aquella no esser vos donat en manera alguna permis de aiustar vos ab tal serimonia de campana ni de anomenar lo aiust parlament ni de metre les mans en les generalitats com es fet sino solament de aiustar vos hi entre vosaltres poder vos imposar algun tall per defensio de aqueixa provin-
 cia. Havem axi be volgut veure la explicacio de la dita creença de mossen Vallgornera que.ns es stada tramesa hi sertament ell nos compregue mal, car no li diguem que us reportas de nostra part que erem contents tocasseu en les dites generalitats com vos ha referit sino solament lo que ab la dita patent provisio disponiem, e lo efecte de allo, e par a nos devieu dar mes fe al que en la provi-
 sio patent y spatxada ab les solemnitats acostumades vehieu esser nostra voluntat que no a les paraules que de aquell hoyeu y en virtut de letra closa que si dieu que per Constitucio letres closes no poden derogar a patents molt menys en virtut de letra closa no podieu ni devieu procehir a tals actes e procehiments que no serien sens gran error e culpa si no us scusats que per esser lo dit mos-
 sen Vallgornera tal persona rahanablement li devieu dar fe, pero no mes que a la dita provisio nostra e lo zel e amor gran que com a fidelissimos vassalls ver-
 taderament havem vist en vosaltres al honor e servici nostre y a la defencio e conservacio de aqueixa nostra provincia haver vos en aço induit, e pus veyeu

en aquestes coses nostra voluntat y quant aquelles redunden en desservici-nostre e dan de tot aqueix nostre principat, car com sabeu la Cort sta parada e commota de tals actes. Vos pregam encarregam e manam quant podem stretament ab tenor de les presents de nostra certa sciencia, e sots lo deute de la fidelitat e naturalesa que tenguts e obligats nos sou que decontinent les presents a vosaltres presentades cesseu e us abstingau dels dits aiusts, e desistau de qualsevol actes de aquelles y desliureu los dits cullidors que en Gerona e Castello pres haveu, e restituiau e torneu al primer stat qualsevol actes e procehiments per vosaltres fets e aventats hi per cosa alguna del mon no façau o diferiau fer lo contrari com tenim certa e ferma confiança en vosaltres no fareu. E vist per nos que en la Cort per be ho haiam scrit, e sollicitat no sie feta la deslberacio e conclusio se devie per a la ajuda e defencio de aqueixa provincia qui es posada als confins de nostres inimichs, correguda e dampneiada per aquells y es quasi una porta e baluart de tot aqueix nostre principat per be que per les coses de Navarra la presencia nostra fos aci molt necessaria havem delliberat partir aqueixa via y no entenem en altre sino en nostre spatxament sens que negun negoci per gran e important que sia no ns detindra, y es la intencio e voluntat nostra de continent en Barchinona siam entendre e que sia la prencipua cura e ancia nostra dar orde a la defencio e conservacio de aqueix Empurda e expulsio dels inimichs, veent esser cosa tant rahonable axi fidelissimos e afectats vassalls com sou vosaltres esser ajudats e preservats de tofa incomoditat hi entretant trametem aqui per star en aquella part hon sia necessari, e maior benefici lo inclit don Philip nostre net ab cent lances pagades per dos mesos qui partira aquesta setmana segons que ab lo Abat Sampso mossen Tafurer e misser Agullana vos havem trames a dir.

Dada en Çaragoça a XII de febrer en l any de la Nativitat de nostre Senyor mil CCC LXXVII.

Vidit Vicec.

Vidit Dusay

In diversorum xxviii.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1477, fol. 26-7.

108

Que se publique para general conocimiento que la tregua con Francia, convenida entre el rey D. Juan y el Cristianisimo, ha sido prorrogada hasta el 15 de diciembre.

1477, octubre 12 — Barcelona

Nos don Joan per la gracia de Deu Rey d.Arago, de Navarra, etc. Per certs respectes e consideracions que aci expressar no curam, es nostra intencio e voluntat que la treva feta e fermada derrerament entre nos e nostres vassalls sub-

dits e terres de una part e lo cristianissimo Rey de França e les mes de la altre, sia prorrogada e inviolablement observada fins lo quinze dia del mes de deembre primer vinent del any infrascrit inclusivament, per tant, ab tenor de les presents e de nostra certa sciencia expressa diem e manam a qualsevol persones e subdits nostres e de qualsevol dignitat stament grau e condicio sien sots pena de la fidelitat a que ns son tengudes de confiscacio de bens e altres penes a nostra arbitre reservades, que tenint e observant tenir e observar faent inviolablement la dita treva fins al dit dia intensive no facen ni permeten esser feta novitat alguna en violacio de la dita treva sino sera provehit e procehit contra los tals violador o violadors de la dita treva e contra aquell o aquells qui ls receptaran e bens llurs no solament a satisfaccio dels dans que fets hauran mes encare a rigida execucio de les penes contingudes en la dita treva. E per tal que de aço negu puga ignorancia allegar manam la present, nostre edicte e provisio, esser publicada e preconitzada per totes les ciutats viles e lochs del principat de Catalunya alla on necessari sera. En testimoni de les quals coses manam esser feta la present ab nostre segell en lo dors segellada.

Dada en Barcelona a XII de octubre en l.any de la Nativitat de nostre Senyor mil CCCC LXXVII.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1477, fol. 60.

109

Nombramiento de Nicolau Roca para la escribania y secretaria municipal.

1477, noviembre 2 — Barcelona

Nos Johannes rex Aragonum, Navarre, etc. Cum officium scribe et notarie juratorum et consilii civitatis Gerunde vacet ad presens, obitu Nicolay Rocha illius ultimi possessoris, eligendusque sit scriba per juratos dicte civitatis cum intervencione aliquarum personarum de consilio dicte civitatis, ad id eligendum juxta formam privilegii super his dicte civitati concessi. Sed ut in electione ipsa discordia aut disensio aliqua non oriatur inter cives dicte civitatis, que ut intelleximus nisi debite provideretur subsequi fortasse posset. Igitur presentium tenore de certa sciencia et consulto vobis dilectis et fidelibus nostris juratis dicte civitatis Gerunde pretactis, et aliis respectibus animum nostrum digne moventibus percipientes dictam civitatem in tranquillo conservari statu, licenciam et facultatem plenariam impartimur quod vos aut maior et sanior pars vestrum in unitate concordancium possitis et valeatis pro ac vice dumtaxat non obstante forma privilegii aut privilegiorum dicte civitatis contrarium forte dis-

ponencium eligere aliquem probum et ydoneum virum in notarium et scribam juratorum dicte civitatis, qui durante vita sua vel ad beneplacitum dicte civitatis prout sibi videbitur, officium ipsum notarii sive scribe juratorum dicte civitatis teneat possideat et exerceat cum salario, honoribus prerogativis et prehemenciis solitis ad officium ipsum spectantibus. Nos enim eleccionem ipsam per vos modo quo supra faciendam nunc pro tunc et econverso laudamus aprobamus ac confirmamus in eaque nostram interponimus auctoritatem pariter et decretum. Volentes privilegia et statuta super eleccione dicti officii scribe sive notarii juratorum dicte civitati concessa in eis robore, eficacia et valore permanere in quibus erant ante nostram hanc licenciam et facultatem, neque per huius nostram licenciam quam vobis pro hac vice dumtaxat concedimus, possit afferri eisdem privilegiis aut statutis gravamen preiudicium nec lesionem aliquam neque valeat in futurum eleccio huiusmodi in consequenciam trahi super quibus omnibus de nostra regia prehemencia dispensamus et dispensatum iri volumus de certa sciencia cum presentibus, per quas mandamus Gerenti vices nostri generalis gubernatoris et baiulo generali in principatu Cathalonie vicario consilio et aliis officialibus et singularibus personis civitatis Gerunde ceterisque universis et singulis officialibus nostris presentibus et futuris ad quos spectet et dictorum officialium locumtenentibus ad nostri amoris et gracie obtentum, incursumque pene florenorum auri Aragonum mille, quod nostram huiusmodi eligendi pro hac vice dumtaxat facultatem dispensacioneque predictam, ac alia superius contenta teneant firmiter et observent, tenerique et observari faciant per quoscumque, et contrarium non faciant ratione aliqua sive causa. In cuius rei testimonium presentem fieri iusimus nostro secreto sigillo a tergo munitam.

Datum Barchinone secundo die mensis novembris anno a nativitate Domini M. CCCC LXXVII.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1477, fol. 64.

110

Citación a Pedro Pla para que comparezca ante el tribunal regio por sí o por procurador.

1478, enero 8 — Barcelona

Johannes Dei gracia Rex Aragonum, Navarre, etc. Fideli nostro Petro Pla mercatori ville Castilionis Empuriarum. Salutem et graciam. Quia fidelis noster Johannes de Colle olim loci de Corciano, nunc vero civis Gerunde prosequi vult et intendit causam seu questionem apud officialem ecclesiasticum Gerunde verentem inter vos ex una et ipsum Johannem ex altera partibus ad vestri suppli-

cacionem vestre paupertatis pretextu ad nostrí audienciam evocatam supplicato. Ideo nobis humiliter pro parte predicti Johannis harum serie vos citamus vobisque dicimus et mandamus scientes et expresse quatenus intra decem dies post huiusmodi presentacionem vobis faciendam immediate sequituros compareatis per vos seu vestrum legitimum procuratorem coram nobis seu in nostra audiencia coram fideli nostro Anthonio Mijans in legibus licenciato cui huiusmodi causam colligendam comissimus et referendam prosequiturus causam eandem et omnes et singulos aetus illius usque ad eius finalem exitum inclusive, cum cominacione quod aliter lapso dicto termino nisi comperueritis, at preferatur, procedetur in premissis ut juris fuerit et rationis vestri ausencia non obstante, verum contumacia exigente.

Data Barchinone octavo die januarii anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo.

Jo. Ros

A. M. G., Cartas reales, Juan II.

111

El Rey participa a los jurados ha desistido de su viaje a Gerona y al Ampurdán al objeto de continuar las Cortes, para las que encarece la presencia del síndico de la ciudad.

1478, marzo 28 — Barcelona

Amats e feels nostres. Nos havem revocada la nostra anada de Gerona e del Empurda e deslberam proseguir e continuar aci la Cort general. Per tant vos encarregam e manam de continent rebuda la present totes coses lexades trametau vostre sindich aci per entrevenir en la dita cort, e noy haia falla.

Dada en Barchelona a XXVIII de març any mil CCC LXXVIII.

Chrispian, Protonotarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1478, fol. 24.

112

El Rey anuncia que ha tomado las disposiciones convenientes para remediar la invasión del Ampurdán por los franceses y que por tal motivo ha decidido salir para Gerona.

1478, abril 14 — Barcelona

Amats e feels nostres. Vostra letra havem reebuda per la qual havem entes la entrada de la gent d'armes francesa en Empurda, la qual nova havem ja sabut per la letra vostra mateixa que lo capita nos ha trames en sa forma, y ha-

vem delliberat per aquesta causa partir Nos aqueixa via e havem fet altres provisions tals que speram en nostre Senyor sera satisfet al servey de Deu e nostre y a la seguretat d.aqueixa terra y aquesta letra que será dins la present per don Phelip, vos pregam e encarregam li sia per vosaltres enviada.

Dada en Barchelona a xv d.abril any mil CCCC LXXVIII.

Galcerandus Bertrandus

A. M. G., Manual de acuerdos de 1478, fol. 25 v.

113

El Rey participa a los jurados el feliz nacimiento del primogénito de Aragón y Castilla, hijo de los reyes D. Fernando y D.ª Isabel, y encarga festejar el acontecimiento.

1478, julio 10 — Barcelona

Amats e feels nostres. Perque es cosa deguda sien fetes gracies e laors a nostre Senyor Deu, a qui ha plagut no sols portar a be lo part de la serenissima Reyna de Castella, nostra caríssima filla, mas encara donarli fill hereu e legitim successor dels Regnes d.Arago e de Castella apres dels benaventurats dies nostres e del serenissimo Rey de Castella nostre carissimo fill, havem volgut dar vos avis e noticia de tant felis e prospera nova, pregantvos afectuosament que de continent façau fer luminaries e festes en aqueixa ciutat, en lahor e gloria de nostre Senyor Deu, a la clemencia del qual placia dar a aquell longa vida a servey seu, benefici i repos de tots los dits Regnes.

Dada en Barchelona a x de juliol any mil CCCC LXXVIII.

Coloma, Secret.

A. M. G., Manual de acuerdos de 1478, fol. 46.

114

Del Rey a los jurados para que no pongan impedimento al P. Ministro de los franciscanos que viene a Gerona para la reforma del monasterio de Santa Clara.

1478, agosto 14 — Barcelona

Amats e feels nostres. Lo venerable ministre del orde de Sant Francesch sabuts per ell alguns desordens de les monges de Sancta Clara de aqueixa ciutat, que son en ofensa de nostre Senyor Deu, per corragir aquelles e reformar e metre en millor orde lo dit monestir, partex per aqui. E per lo desig que tenim de la reformacio que dit havem per lo servey de Deu, volem e us encarregam e

manam molt stretament que en res de les dites coses no.l perturbeu o empacheu son ofici ans si mester sera e requests sereu per execucio de les dites coses li doneu tot consell favor e ajuda, e per res fesseu lo contrari per quant vos es cara la gracia nostra com per los dits respectes sia aquesta nostra voluntat.

Dada en Barchelona a XIII d.agost any mil CCC LXXVIII.

Galcerandus Bertrandus

A. M. G., Manual de acuerdos de 1478, fol. 52 v.

115

Credencial a favor de Miguel Vidal, secretario del rey.

1478, agosto 20 — Barcelona

De algunes coses tocants servey e stat nostre, benefici e conservacio d.aquest principat havem informat lo amat secretari nostre en Miquel Vidal exhibidor de la present Pregam vos e encarregam que donant li fe e creença com a nostra persona ho vullau deduyr e efecte segons la exhigencia de la occorrent necessitat.

Dada en Barchelona a XX dies d.agost any mil CCC LXXVIII.

Chrispian, Prothonotarius

A. M. G., Manual de acuerdos de 1478, fol. 50 v.

116

Manda que se prive al arcediano de Vic, Miguel Moner, de todos los réditos de su beneficio y se recojan y conserven en nombre de Su Majestad, porque había obtenido el cargo sin el consentimiento regio.

1478, diciembre 29 — Barcelona

Joannes Dei gratia Rex Aragonum, etc. Spectabili magnificis dilectis consiliariis et fidelibus nostris Gerentivices nostri generalis gubernatoris in Cathalonia principatu ac locumtenenti generali nostro in regno Maioricarum, Capitaneo Gerunde nec non dilecto algtuzirio nostro Petro Goni ac aliis universis et singulis officialibus nostris in regno Maioricarum et principatu Cathaloniae quomolibet constitutis et constituendis et ipsorum officialium locatenentibus, salutem et dilectionem. Quia Michael Moner preter voluntatem nostram se providere fecit de archidiaconatu vicensi et monitus nostri ex parte illi reddere recusavit jussionibus nostris parum factis quam obrem super predictis debite providere volentes, vobis dicimus, percipimus et jubemus expresse et de certa sciencia ac nostre gratie et amoris obtentum penamque mille florenorum auri nostris infe-

rendam erariis ut fructus redditus et proventus dignitatum canonicatum et beneficiorum quorum cumque possessorum per dictum Michaellem Moner sub sequestro nomine curie nostre ponatis et illos comendetis alicui fide et ecclesiastice persone que illos recipiat et colligat atque custodiat nomine nostre Maiestatis donec per nos aliter super predictis fuerit provisum, nec secus agatis aut predicta facere diferatis racione aliqua sive causa quanto gracia nostra vobis cara est et dictam penam cupitis evitare.

Datum Barchinone die XXVIII mensis decembris anno a Nativitate Domini M CCCC LXXVIII.

In Curie x.^a

Vidit J. de Peralta, locumtenentis generalis
thesaurarius

A. M. G., Cartas reales, Juan II.

117

Memorial dels actes fets per les exequies del Senyor Rey.

(5 febrero de 1479)

En nom de Deu e de la sua gloriosa mara e verge madona Sancta Maria. Los honorables jurats de la ciutat de Gerona. Atenents e considerants que quant mes los fets son pus excellents e raras tant mes son dignes de eterna memoria. E com aquella de sa natura sia labil e transitoria, no es possible aquella esser conservada sens scriptura. Adonchs com los actes subseguits e exercitats en la dita ciutat per causa de les exequies funeraries o anniversari, celebrats e solemnizats per anima del Excellentissimo e Serenissimo Senyor lo S. Rey don Joan Rey nostre de gloriosa memoria sien stats axi solennes, magnifichs e excellents en sa specia que merito son dignes de recordacio. Per ço manaren volguer e ordonaren aquells esser redigits en los presents scrits a fi que los posteriors en son cas e loch ne puixen traure exemplar per sdevenir.

E primerament dimecres que.s comptava vin del mes de janer any mil CCC LXXVIII. Los dits jurats reeberen dues letres, una del Reverendissimo S. Bisbe de Gerona canceller del dit S. Rey e altra dels magnifichs conçellers de Barchelona avisants los de la mort de la Excellentissima persona del dit nostre Rey e Senyor, lo qual mori en la ciutat de Barchelona a XVIII del dit mes entre les VII e les vuyt hores del mati, la qual nova fou als dits jurats e a tots los pobles de la dita ciutat molt cruel gravissima e dolorosa, considerants esser e restar destituits de un Senyor dotat de tanta mansuetud, clemencia e benignitat qual era la magestad del dit Senyor, constituit en perfectissima edat, tant en dies benaventurats, com en virtuts excellents. E per tant de present los dits jurats manaren

esser convocat consell general per poder fer e solemnizar les dites exequies o anniversari e altres coses cerca a ço necessaries. Lo qual consell general la mateixa jornada fou celebrat, e en aquell conclos e delliberat esser fetes e celebrades a despeses de la dita ciutat exequies o anniversari per anima del dit Senyor Rey, segons devall en lo present proces sera scrit e continuat. Per ço los dits jurats lo sentdema demati que era dijous se vestiren gramalles e caparons de drap de canem gros apellat de montanya, de que.s fan los sachs per quant en la ciutat no.s troba drap d.entrelis. E per semblant ne vestiren lo notari llur e los verguers en feren cubrir les vergues o masses que porten. E com vench en lo depres dinar los dits jurats ab lo veguer de la ciutat acompanyats de ciutedans e molta altra gent anaren ab les vergues o masses alçades per tota la dita ciutat, portants los dits veguer e jurats los caperons al cap, mostrants e denotants lo gran dol e tristicia que tenien de la mort del dit Senyor Rey. E noresmenys los dits jurats ordonaren esser feta crida publica per la dita ciutat, la qual lo dit dia de manament dels oficials reyls fou publicada prohibin balls, solaços e tota manera de alegria.

Item apres divendes seguent los dits jurats o part d.aquells conferiren en la sglesia de Sen Martí ça Costa, ab los honorables vicari del Senyor Bisbe e ab alguns canonges e capitulars de la Seu sobre la forma e manera observadores en la celebracio de les dites exequies. E de fet apres de molts e diversos graciosos colloquis aguts entre ells restarem de acord de que los dits vicari e capitol serien contents de fer celebrar e solemnizar les dites exequies o anniversari gratis, ço es sens algun stipendi o porcio canonical, sol que los dits jurats se concordassen, ab lo Sacrista mija de la dita Seu, dels drets a ell pertanyents. E fet aço los dits jurats prefigiren e assignaren al dit vicari e capitulars certa jornada per a la celebracio del dit anniversari, ço es al quinze dia primer vinent. Item aço fet e concordat los dits jurats elegiren sis homens¹ ço es tres ciutedans dos mijans e un menor, los quals aguessen carrech per los dits jurats de treballar e dar recapte e bon compliment en totes aquelles coses, les quals eren necessaries per a la solemnitat de les dites exequies. E axi los dits elets primerament ab voluntat dels dits jurats faeren construir en la sglesia de la dita Seu, ço es davant lo altar maior en lo spay qui es entre les retxes del dit altar e los banchs, a on acostumen de seure los jurats hun tabernacle simbori o fuguri, ab quatre columnnes o pilars de altitud de xxv palms jatsia apres als miradors sia stat vis baig tres palms e de longitud de . . . palms e latitud o amplitud de . . . palms. Lo qual fuguri o tabernacle fou cubert en la part forana e superior de draps de car-

¹ Gaspar de la Via, Jacme Rafel, Pere de Terrades, Pere Beguda notari, Johan Cerdà draper, Macia Julia apotecari.

mesi broquat d'or e al entorn fou gornit de uns tovallons de tela negra ab senyals Reyals e de la ciutat a cascuna part, ço es en lo devant tres senyals reyal molt bells en forma de scut ab les barres d'or e vermelles, e dos senyals de la ciutat medis fets e mesclats ab les armes reyal, en forma de quadrangle o cay-ro, ab les barres d'or e les ones d'argent. E per semblant fou fet en lo detras, e en cascun dels costats e deius la cuberta al ugal del tovallo fuo mesa una cortina de tela negra ab hun molt grán e bell senyal reyal al mig, sengles altres senyals a cascu dels corns de la dita cortina. E per lo semblant les columpnes foren cubertes de draps d'or. E en summitat del dit cimbori fou possada una statua de argent figurada de nostra dona, de longitud de sis palms, la qual favoria e ornava molt lo dit tabernacle, e en lo mig de la altura del dit tabernacle fou construit un cadefal del larch e del ample del dit tabernacle, al qual se pujava a la part deval ab sinch graons e sobre lo dit cadefal fou posat lo atahut o monument ab algun avant peu, qui retra graho, e tot lo dit cadafal e grahons foren cuberts de molts belles e nobles catifes e draps de peus e lo dit atahut o monument fou cubert de dues capes de brocat d'or molt riques, e sobre aquell fou posada una nobla corona d'or e una spasa, hun septre e hun pom d'or. E mes avant als costats del dit tabernacle foren construïdes entorxeres qui partien dels pilars prop dels banchs fins al rextat del altar maior, e devant lo dit rextat fins e al ugal de les portes del dit rextat, a cascun costat. En les quals entorxeres foren ordonadament la jornada de les exequies devall escrita collocats cent ciris o brondos negres, de pes de quatre liures cascu, ab sengles scudets al mig, ab lo senyal de la ciutat, dequi avant fou ordonat, que la dita jornada de les exequies fosen donats palms, per lo cor de la dita Seu, e candelas fora lo cor, ço es part de aquelles, de nou en deu la lliura e part de XII la liura.

Item foren ordonats e elets quatre ciutedans ² los quals lo dia abans de les dites exequies tots a cavall ab lurs gramalles e caperons anaren per la ciutat convidant, per part dels dits jurats a les dites exequies. E no resmenys la dita jornada abans del dia de les exequies fou feta e preconitzada per la dita ciutat una crida de manament dels dits oficials reals, per ordinacio dels dits jurats, ab la qual, encare a cautela foren convidats a la celebracio de les dites exequies tots los pobles de la dita ciutat, prohibint lurs que per la jornada de la dita celebracio no obrissen los obradors e se abtinguessen de totes feynes fins les dites exequies fossen celebrades.

Item per dos o tres jorns ans de la celebracio de les dites exequies, cascun vespre, axi en la Seu com en totes les altres sglesies los dits jurats feeren fer

² Los quatre elets: Jacme Rafel, Pere de Terrades, Bernat de Belloch e Pere de la Via.

lurs claschs de senys, segons que la dita Seu acostuma fer per anniversari de capitulars:

Advenint adons la dita jornada de divendres statuida per a la dita celebracio que.s comptave sinch del mes de febrer del mateix any, los dits jurats de bon mati se ajustaren e se aplegaren en la casa de la dita ciutat, e per semblant si ajustaren e si aplegaren alguns dels oficials reyls, ço es lo capita de la ciutat, lo vaguer e lo jutge, lo batle empero jat sia fos stat convidat e expressament demanat no y volgue venir fingint se aquella hora indispost. E mes avant si ajustaren alguns ecclesiastichs cavallers, gentils homens, e ciutadans e molts altres pobles de la ciutat en multitud copiosa. En esser axi aplegats los quatre ciutadans faeren e ordonaren lurs cobles faents sinquenes, quoernes, ternes e parells segons lurs fou vist esser necessari e expedient. E aço fet los dits oficials e jurats, ab los caperons vestits, e tots los altres ab los caperons al cap, partiren ordonadament ab tota la altra gent qui.ls acompanyava de la casa del consell, anant sen a la Seu dreita via en la forma seguent, ço es en lo primer coble a man dreita lo dit Capita, a la part esquerra lo jurat en cap, al mig un ecclesiastich o prelat, hun cavaller e un ciutada. En lo segon coble foren ordonats, ço es a la part dreita lo segon jurat, a la part squerra lo veguer, al mig hun cavaller e hun ciutada. En lo tercer coble foren ordonats los següents, ço es a la part dreita lo terç jurat, a la part esquerra lo jutge ordinari, al mig hun cavaller e hun ciutada. En lo quart coble lo quart jurat a la part dreita, a la part squerra hun cavaller, al mig un ciutada e un advocat fiscal. Item en lo quint coble hun jurat a la part dreita, hun gentil home a la part squerra e al mig hun ciutada. Item al size coble hun jurat, hun gentil home e hun ciutada. E daquiavant als altres cobles hun gentil home e hun ciutada, e apres dos ciutadans segons basta lo nombre de cascuns. E sucessivament los mijans e manors, segons se vingueren per lur orde. E finalment esser aplicats a la dita sglesia de la Seu, e asseguts per lur orde en los banchs foren collocades per los dits elets entorn del monument sis notables dones viduas ab lurs mantels al cap les quals eren stades ja sobre aço emprades e dedicades.

En apres arribaren a la dita sglesia totes les peroquias e ordens de la ciutat ab lurs professons solemnement, les quals tots particularment eren stats emprats per los dits, e axi com cascuna professo arribave fahian lur absolucio devant lo monument o sepulcre. Item apres arribaren les monges de Sanct Daniel les quals foren collocades al en lo cadefal devant lo monument per quant noy cabien per lo multitud de la gent, de present anaren per lo cor de la dita sglesia e fora de aquell, dos preveres de capitol beneficiats e dos scolans, los quals donaren palms a tots los ecclesiastichs dins lo cor stants, e apres donaren candelles grosses als jurats e a tots los qui ab ells eren, e sucessivament a les dones e

als altres pobles qui eren en la dita sglesia los quals eren en tant gran nombre e copiositat que apenas hi podien caber.

E foren encesos los cent ciris de la ciutat los quals retien axi bella luminaria ab l'orde que eren possats que demostraven fossen mil ensus. E en aço los dits ecclesiastichs comensaren a celebrar lur ofici e procehir en la missa la qual fou cantada per lo venerable vicari del Bisbe e solemnitzaren aquella ab tant orde e sonoritats de veus que era cosa molt accepte e devota als oynts e veents, e segons se pertanyia a la celebracio de tals exequies reals. En apres en la oferta fou servat aquest orde, que hun capella tenia en un baci d'argent gran nombre de manuts de la ciutat e per cascun qui oferia ell matia en lo baci de la oferta hun diner, e oferiren primer tots los capellans e ecclesiastichs com frares, e apres los lechs tant homes com dones, e en lo oferir de les sis dones viudes les quals oferiren pa, vi e lum presidiren per acompanyar aquelles los dits quatre elets. E feta la dita oferta fou fet lo testimoni per lo reverend mestre Solsona, mestre en theologia del orde dels frares menors. E dita la missa fou feta la absolucio sobre lo monument ab tanta religio orde e solemnitat de cants que fou vista devotissima e solemne cosa als oynts, la qual finida los dits ecclesiastichs sen intraren dins lo cor per dir los psalms. E los dits jurats ab lo mateix orde sen tornaren a la dita casa del consell a on en arribar, los dits quatre elets referien a tots les gracies acostumades per part dels dits jurats.

Primer coble

- Mossen Joan Çariera capita
- » Francesch Beuda jurat
 - » Bernat Guillem Cerda pabor-
dre de sent Marti
 - » Bernat Margarit cavaller
 - » Bernat Miquel ciutada

Segon coble

- Micer Julia jurat
- Mossen Miquel de Vilanova veguer
- » Guillem Dolms cavaller
 - » Gaspar de la Via ciutada

Terç coble

- Mossen Pere Joan Calvo jurat
- Micer Pere Mir jutge
- Mossen Bernat Çamaso cavaller
- » Jacme Scala ciutada

Quart coble

- Mossen Bernat Scuder jurat
- » Joan Sampso cavaller
 - » Rafel Sampso ciutada
- Micer F. Miquel advocat fiscal

Quint coble

- Mossen Joan Marti jurat
- » F. de Sent Marti donsell
- Micer Miquel Fage doctor

Sise coble

- Mossen Joan Sabet jurat
- » Cruylles donsell
 - » Ramon dez Puig ciutada

Les vidues que staven entorn lo monument

Madona Elitzabet muller que fou del honorable en Pere Guillem Sunyer quondam ciutada.

Madona Catherina qui fou muller del honorable en Berenguer çà Riera quondam ciutada.

Madona Joana qui fou muller del honorable micer Bernat de Belloch.

Madona Isabel qui fou muller del honorable en Francesch.

Madona Sibila qui fou muller del honorable micer Gabriel de la Via.

Madona Blanche muller del honorable Franci Raset quondam ciutada.

A. M. G., Manual de acuérdos de 1479. fol. 18-22.